

บทที่ 3

กฎหมายของไทยและของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค ในธุรกิจการให้บริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

มาตรการในการคุ้มครองผู้บริโภคที่สำคัญที่สุดมาตรการหนึ่งคือ มาตรการทางกฎหมาย ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอศึกษาในมาตรการทางกฎหมายและมาตรการที่เป็นการเฉพาะเกี่ยวกับการให้บริการฟิตเนส ทั้งในส่วนของกฎหมายไทยและกฎหมายของต่างประเทศ ว่ามีมาตรการในการควบคุมธุรกิจฟิตเนส อย่างไร คุ้มครองผู้บริโภคอย่างไรซึ่งมีรายละเอียดที่ได้ศึกษาดังต่อไปนี้

3.1 หน่วยงานของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการให้บริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

ด้วยเหตุที่ปัจจุบัน ประเทศไทยยังมีได้มีกฎหมายที่ดูแลเกี่ยวกับธุรกิจการให้บริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพหรือธุรกิจฟิตเนสเพื่อเป็นการเฉพาะโดยตรง ผู้เขียนจึงศึกษาเฉพาะกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และอาจนำมาปรับใช้กับการควบคุม กำกับดูแลธุรกิจฟิตเนส และคุ้มครองผู้บริโภคจากการประกอบธุรกิจ ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายที่ได้ศึกษาได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง กำหนดสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวย มาตรฐานของสถานที่การบริการ ผู้ให้บริการ หลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจสอบเพื่อการรับรองให้เป็นไปตามมาตรฐานสำหรับสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวยตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 พ.ศ. 2551 ซึ่งมีรายละเอียดที่ได้ศึกษาดังต่อไปนี้

3.1.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบในการควบคุม และกำกับดูแลธุรกิจการให้บริการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพ

การประกอบธุรกิจนั้นผู้ประกอบการสามารถเลือกลักษณะของการประกอบการได้หลากหลายรูปแบบ แล้วแต่ว่าตนจะเห็นว่ารูปแบบใดเหมาะสมกับตนมากที่สุด ซึ่งอาจจะเป็นในลักษณะเจ้าของกิจการคนเดียว โดยลำพัง หรือร่วมทุนกับบุคคลอื่นๆ และอาจเลือกรูปแบบเป็นการประกอบธุรกิจของบุคคลธรรมดา หรือจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลก็ได้

ปัจจุบันประเทศไทยยังมีได้มีบทบัญญัติกฎหมายที่ใช้บังคับกับการประกอบธุรกิจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพเป็นการเฉพาะ ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงกฎเกณฑ์เบื้องต้น ในการประกอบธุรกิจประเภทต่างๆ ซึ่งควรจะต้องมีการจดทะเบียนพาณิชย์ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 ซึ่งกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์การจดทะเบียนพาณิชย์ไว้ดังนี้

3.1.1.1 กฎหมายและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเริ่มก่อตั้งธุรกิจให้บริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

โดยทั่วไปแล้ว การประกอบพาณิชย์กิจหรือประกอบธุรกิจใดๆ ย่อมต้องมีการจดทะเบียนพาณิชย์ กับสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ในแต่ละเขตท้องที่เพื่อเป็นการควบคุม ดูแลการประกอบธุรกิจในแต่ละท้องถิ่น

พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 มาตรา 5 ได้ให้ความหมายของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ ซึ่งจะต้องยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ และถูกบังคับให้ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ว่า ผู้ประกอบพาณิชย์กิจ หมายความว่า บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลซึ่งประกอบพาณิชย์กิจเป็นอาชีพปกติ และให้หมายความรวมทั้งผู้เป็นหุ้นส่วนที่ไม่จำกัดความรับผิด กรรมการ หรือผู้จัดการด้วย³⁸

ซึ่ง พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 มาตรา 6 ได้กำหนดประเภทของธุรกิจที่ถูกบังคับให้ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ไว้ดังนี้³⁹

- 1) การซื้อ การขาย การขายทอดตลาด การแลกเปลี่ยน
- 2) การให้เช่า การให้เช่าซื้อ
- 3) การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนค้าต่าง
- 4) การขนส่ง
- 5) การหักดกกรรม การอุตสาหกรรม
- 6) การรับจ้างทำของ

³⁸ พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499, มาตรา 5.

³⁹ พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499, มาตรา 6.

7) การให้กู้ยืมเงิน การรับจํานำ การรับจํานอง

8) การคลังสินค้า

9) การรับแลกเปลี่ยน หรือซื้อขายเงินตราต่างประเทศ การซื้อ หรือขายตัวเงิน

การธนาคาร การเครดิตฟองซิเออร์ การโพงก๊วน

10) การรับประกันภัย

11) กิจการอื่นซึ่งกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา⁴⁰

จะเห็นได้ว่าธุรกิจที่ถูกระงับให้ต้องจดทะเบียนทั้ง 11 ประเภทนั้น ไม่ได้มีธุรกิจออกกําลังกายเพื่อสุขภาพรวมอยู่ด้วยแต่อย่างใด ธุรกิจออกกําลังกายเพื่อสุขภาพจึงไม่ใช่ธุรกิจที่ถูกระงับให้ต้องจดทะเบียนพาณิชย์

เมื่อธุรกิจให้บริการฟิตเนส ไม่ใช่ธุรกิจที่ถูกระงับให้ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ ดังนั้น จึงจะจดทะเบียนพาณิชย์หรือไม่ก็ได้ และจึงไม่มีบุคคลที่ถูกระงับให้มีหน้าที่ต้องจดทะเบียนแต่อย่างใด ธุรกิจให้บริการฟิตเนส จึงสามารถดำเนินการได้โดยเสรี โดยอาจดำเนินการในรูปของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้

เมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจที่มีลักษณะของการให้บริการที่คล้ายกันอย่างธุรกิจสปาเพื่อสุขภาพ กลับพบว่าได้รับความสนใจจากทางภาครัฐมากกว่าอย่างเห็นได้ชัด โดยมีการประกาศให้เป็นธุรกิจที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง กำหนดสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวย มาตรฐานของสถานที่บริการ ผู้ให้บริการ หลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจสอบเพื่อการรับรองให้เป็นไปตามมาตรฐานสำหรับสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวยตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 พ.ศ. 2551 ดังนี้

ข้อ 2 ให้ “กิจการสปาเพื่อสุขภาพ” หมายความว่า การประกอบกิจการที่ให้การดูแลและสร้าง สุขภาพ โดยบริการหลักที่จัดไว้ ประกอบด้วย การนวดเพื่อสุขภาพ และการใช้น้ำเพื่อสุขภาพ โดยอาจมีบริการเสริมประกอบด้วย เช่น การอบเพื่อสุขภาพ การออกกําลังกายเพื่อสุขภาพ โภชนบำบัดและการควบคุมอาหาร โยคะและการทำสมาธิ การใช้สมุนไพรหรือผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ ตลอดจนการแพทย์ทางเลือกอื่นๆ หรือไม่ก็ได้ โดยทั้งนี้ บริการที่จัดไว้จะต้องไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ และกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพทางการแพทย์ และต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงสาธารณสุข ประกาศกำหนด⁴¹

⁴⁰ พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499, มาตรา 6.

⁴¹ ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง กำหนดสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวย มาตรฐานของสถานที่บริการ ผู้ให้บริการ หลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจสอบเพื่อการรับรองให้เป็นไปตามมาตรฐานสำหรับสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวยตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509, พ.ศ. 2551. ข้อ 2.

จากประกาศของกระทรวงสาธารณสุข ดังกล่าว การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ และการอบเพื่อสุขภาพ แม้จะเป็น กิจกรรมหลักในการให้บริการฟิตเนส แต่กลับเป็นกิจกรรมรอง ในการให้บริการสปาเพื่อสุขภาพเท่านั้น แสดงให้เห็นว่ากระทรวงสาธารณสุขเห็นว่าบริการ สปาเพื่อสุขภาพนั้น สามารถเป็นอันตรายแก่ผู้ใช้บริการมากกว่าบริการฟิตเนส จึงมิได้มีประกาศ ฉบับใด ที่ออกมาเพื่อควบคุมกำกับดูแลธุรกิจให้บริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

3.1.1.2 หน่วยงานที่กำกับดูแลในระหว่างการดำเนินธุรกิจให้บริการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพ

เนื่องจากในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ใช้บังคับกับธุรกิจฟิตเนส เป็นการ เฉพาะ ดังนั้นจึงยังไม่มีกฎหมายและหน่วยหน่วยงานที่กำกับดูแลในการดำเนินธุรกิจให้บริการออก กำลังกายเพื่อสุขภาพโดยตรง ดังนั้น ในกรณีที่มีความเสียหายแก่ผู้บริโภคจึงต้องใช้ พระราชบัญญัติ คຸ້ມครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาพิจารณา ซึ่งกฎหมายดังกล่าวให้อำนาจแก่คณะกรรมการคຸ້ມครอง ผู้บริโภคดังนี้

มาตรา 9 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการคຸ້ມครอง ผู้บริโภค” ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ปลัดสำนัก นายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงคมนาคม เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา และ ผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินแปดคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และเลขาธิการคณะกรรมการ คຸ້ມครองผู้บริโภค เป็นกรรมการและเลขานุการ⁴²

มาตรา 10 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) พิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย อันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ
- 2) ดำเนินการเกี่ยวกับสินค้าที่อาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคตามมาตรา 36
- 3) แจ้งหรือโฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเสื่อมเสียแก่สิทธิของผู้บริโภค ในการนี้จะระบุชื่อสินค้าหรือบริการ หรือชื่อของ ผู้ประกอบธุรกิจด้วยก็ได้
- 4) ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง และพิจารณาวินิจฉัย การอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง
- 5) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเฉพาะเรื่องและ คณะอนุกรรมการ

⁴² พระราชบัญญัติคຸ້ມครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522, มาตรา 9.

6) สอดส่องเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐให้ ปฏิบัติการตามอำนาจและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินคดี ในความผิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค

7) ดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคที่คณะกรรมการเห็นสมควร หรือมีผู้ร้องขอตามมาตรา 39

8) รับรองสมาคมตามมาตรา 40

9) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการในการ คຸ້ມครองผู้บริโภค และพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวกับการคຸ້ມครองผู้บริโภคตามที่ คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

10) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของ คณะกรรมการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา นี้ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้สำนักงาน คณะกรรมการคຸ້ມครองผู้บริโภคเป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียมข้อเสนอไปยังคณะกรรมการเพื่อ พิจารณาดำเนินการต่อไปได้⁴³

ปัญหาที่สำคัญส่วนใหญ่ของผู้บริโภคในธุรกิจฟิตเนส คือปัญหาในด้านสัญญา ให้บริการ ซึ่งตามพระราชบัญญัติคຸ້ມครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ คຸ້ມครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 บัญญัติให้มีคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาขึ้นมาดูแลเป็นการ เฉพาะ โดยหากเรื่องธุรกิจใดมีความสำคัญกระทบต่อผู้บริโภค คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาก็จะมี การประกาศให้ธุรกิจนั้นเป็นธุรกิจควบคุมสัญญา ดังความต่อไปนี้

ในการประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการใด ถ้าสัญญาซื้อขายหรือสัญญา ให้บริการนั้นมีกฎหมายกำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือ หรือที่ตามปกติประเพณีทำเป็นหนังสือ คณะกรรมการว่าด้วยสัญญามีอำนาจกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการนั้นเป็น ธุรกิจที่ควบคุมสัญญาได้

ในการประกอบธุรกิจที่ควบคุมสัญญา สัญญาที่ผู้ประกอบการทำกับผู้บริโภค จะต้องมัลักษณะ ดังต่อไปนี้

1) ใช้ข้อสัญญาที่จำเป็นซึ่งหากมิได้ใช้ข้อสัญญาเช่นนั้น จะทำให้ผู้บริโภค เสียเปรียบผู้ประกอบการเกินสมควร

2) ห้ามใช้ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค

⁴³ พระราชบัญญัติคຸ້ມครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522, มาตรา 10.

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และรายละเอียดที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา กำหนด และเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภคเป็นส่วนรวม คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาจะให้ผู้ประกอบธุรกิจจัดทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนดก็ได้⁴⁴

3.1.2 คุณสมบัติของผู้ประกอบธุรกิจการให้บริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

เนื่องจากในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ใช้บังคับกับธุรกิจฟิตเนส เป็นการเฉพาะ โดยตรง แต่มีประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง กำหนดสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวຍ มาตรฐานของสถานที่การบริการ ผู้ให้บริการ หลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจสอบเพื่อการรับรองให้ เป็นไปตามมาตรฐานสำหรับสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวຍตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 พ.ศ. 2551 ซึ่งประกาศฉบับดังกล่าว อาจนำมาใช้เทียบเคียงคุณสมบัติของผู้ประกอบ ธุรกิจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพได้ โดยประกาศดังกล่าว นั้น ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ประกอบการ ไว้ดังนี้

ข้อ 31 การยื่นคำร้องขอรับรองมาตรฐานสถานประกอบการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่น ณ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ในส่วนภูมิภาคให้ยื่น ณ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานประกอบการนั้น การขอและการออกใบรับรองมาตรฐานการประกอบกิจการ สถานประกอบการประเภทใดให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานประกอบการประเภทนั้น คำร้องขอ รับรองมาตรฐานและใบรับรองมาตรฐานให้เป็นไปตามแบบ แนบท้ายประกาศนี้ ในกรณีที่ คณะกรรมการเห็นว่าหรือมีผู้ร้องเรียนว่าสถานประกอบการใด ไม่มีมาตรฐานของสถานที่ ผู้ประกอบการ ผู้ดำเนินการ การบริการ ความปลอดภัย หรือผู้ให้บริการเป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน ประกาศนี้ ให้คณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบเพื่อการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ กำหนดไว้ในประกาศนี้⁴⁵

ข้อ 32 ผู้ประกอบการที่ยื่นขอใ้รับรองมาตรฐานต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้ามดังนี้⁴⁶

- 1) มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์

⁴⁴ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522, มาตรา 35 ทวิ.

⁴⁵ ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง กำหนดสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวຍ มาตรฐานของ สถานที่การบริการ ผู้ให้บริการ หลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจสอบเพื่อการรับรองให้ เป็นไปตามมาตรฐานสำหรับ สถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวຍตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509, พ.ศ. 2551. ข้อ 31.

⁴⁶ ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง กำหนดสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวຍ มาตรฐานของ สถานที่การบริการ ผู้ให้บริการ หลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจสอบเพื่อการรับรองให้ เป็นไปตามมาตรฐานสำหรับ สถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวຍตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509, พ.ศ. 2551. ข้อ 32.

- 2) มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย
- 3) ไม่เป็นโรคต้องห้ามดังต่อไปนี้
 - (1) โรคพิษสุราเรื้อรัง
 - (2) โรคจิตยาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง
 - (3) โรคจิตร้ายแรง
 - (4) โรคอื่นใดในระยะรุนแรงที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน
- 4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- 5) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้ขอรับใบรับรองมาตรฐาน ผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่งด้วย⁴⁷

3.1.3 ลักษณะของสัญญาทางธุรกิจ

การทำสัญญา เป็นรูปแบบหนึ่งในการก่อนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล ซึ่งการเข้าทำสัญญา มีลักษณะต่างๆ ดังนี้

3.1.3.1 สัญญาที่มีการเจรจาต่อรองก่อนตกลงใจเข้าทำสัญญา

ในการทำสัญญาที่สำคัญๆ หลายๆ ครั้งอาจต้องมีช่วงระยะเวลาหนึ่งที่ใช้สำหรับการเจรจา เพื่อที่จะตกลงกันในเนื้อหาของสัญญาที่จะทำขึ้น หรือเพื่อจะได้มีการตรวจสอบด้านเทคนิคหรือด้านกฎหมายของคู่เจรจา ว่าควรที่จะถึงขั้นเข้าทำสัญญาหรือไม่

โดยปกติในระหว่างที่มีการเจรจານี้ คู่เจรจาอาจตัดสินใจไม่เข้าทำสัญญาก็ได้ หากเห็นว่าได้รับประโยชน์ที่ไม่คุ้มค่า และการไม่เข้าทำสัญญานี้ก็มีได้เป็นการปฏิบัติที่ผิดหน้าที่แต่ประการใด เพราะตราบิตที่สัญญายังไม่เกิด หนี้หรือหน้าที่ใดๆ อันสืบเนื่องมาจากสัญญาก็ยังไม่มี คู่เจรจาจึงมีเสรีภาพที่จะเข้าทำสัญญาหรือไม่ก็ได้

3.1.3.2 สัญญาสำเร็จรูป (Adhesion Contract)

พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 ได้ให้ความหมายของสัญญาสำเร็จรูปไว้ว่า สัญญาสำเร็จรูป หมายความว่า สัญญาที่ทำเป็นลายลักษณ์อักษรโดยมีการกำหนดข้อสัญญาที่เป็นสาระสำคัญไว้ล่วงหน้า ไม่ว่าจะทำในรูปแบบใด ซึ่งคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดนำมาใช้ในการประกอบกิจการของตน

⁴⁷ ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง กำหนดสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวย มาตรฐานของสถานที่บริการ ผู้ให้บริการ หลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจสอบเพื่อการรับรองให้เป็นไปตามมาตรฐานสำหรับสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวยตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509, พ.ศ. 2551. ข้อ 32.

สัญญาสำเร็จรูปจึงหมายถึง สัญญาที่ทำเป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการกำหนดข้อสัญญาที่เป็นสาระสำคัญเอาไว้ล่วงหน้า ไม่ว่าจะทำในรูปแบบใด ซึ่งคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดนำมาใช้ในกิจการของตน หรืออาจกล่าวได้ว่า คือ สัญญาที่ได้กำหนดเงื่อนไขต่างๆ โดยคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งได้จัดทำขึ้นเป็นแบบฟอร์มมาตรฐาน ซึ่งใช้กับสัญญานั้นๆ ทุกครั้งที่ทำสัญญา เช่น สัญญาค้าประกัน สัญญาจ้างงาน สัญญาเช่าซื้อของธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงิน โดยมากเป็นสัญญาที่คู่กรณีฝ่ายหนึ่งมีอำนาจต่อรองสูงกว่าอีกฝ่ายหนึ่งมาก ซึ่งบางครั้งก็เป็นการกำหนดข้อสัญญาบางอย่าง ที่จำกัดความรับผิดชอบในสัญญาโดยที่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่มีอำนาจแท้จริงในการต่อรองทำสัญญานั้น จึงมักมีผู้เรียกว่า “สัญญาจำยอม” ซึ่งเท่าที่ผ่านมาถึงแม้จะเห็นได้ชัดเจนว่าเป็นข้อตกลงที่เป็นการเอาเปรียบคู่สัญญาอย่างเห็นได้ชัด ศาลฎีกาก็ยึดหลักเสรีภาพในการทำสัญญา โดยไม่คำนึงว่าคู่สัญญาจะมีอำนาจต่อรองเท่าเทียมกันหรือไม่

การตกลงทำสัญญาธุรกิจในปัจจุบันส่วนใหญ่ จะอยู่ในรูปแบบของสัญญามาตรฐาน (Standard Form Contract) หรือสัญญาสำเร็จรูป (Adhesion Contract) ไม่ว่าจะเป็นการทำธุรกิจการค้าประเภทใด การประกันภัย การขนส่ง การธนาคารพาณิชย์ การซื้อขาย การทำธุรกิจบริการไม่ว่าการท่องเที่ยว โรงแรม การทำสัญญาจะมีร่างสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้าเป็นจำนวนมากที่จะใช้กับบุคคลที่จะเข้ามาเป็นคู่สัญญาในภายหลัง ลักษณะนี้ผู้ที่เข้ามาเป็นคู่สัญญาในภายหลัง จะอยู่ในลักษณะจำยอมต้องรับเอาข้อสัญญานั้นๆ โดยไม่สามารถต่อรองได้

เมื่อสัญญาในปัจจุบันมีลักษณะที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นผู้วางข้อกำหนดในสัญญาเอาไว้ฝ่ายเดียว ซึ่งอาจจะมีข้อสัญญาที่แตกต่างไปจากที่บทบัญญัติในเรื่องสัญญาที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดไว้ ลักษณะของสัญญาประเภทนี้ จะต้องมียุทธศาสตร์หลายลักษณะรวมกันอยู่คือ

1) เป็นสัญญาที่มีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งมีอำนาจทางเศรษฐกิจ หรือมีความรู้ทางเทคโนโลยีเหนือกว่าหรือได้เปรียบกว่า ซึ่งอาจจะมีลักษณะของการผูกขาดในทางข้อเท็จจริง หรือการผูกขาดในทางกฎหมายก็ได้

2) คู่สัญญาฝ่ายที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจเหนือกว่านี้ เป็นผู้กำหนดข้อสัญญาไว้ล่วงหน้าที่มีลักษณะเป็นเงื่อนไขทั่วไป สัญญาจะทำไว้จำนวนมาก เพื่อใช้กับบุคคลไม่จำกัดจำนวน และไม่จำกัดความแตกต่างของตัวผู้เข้าทำสัญญา

3) การกำหนดข้อสัญญาต่างๆนี้ เป็นการกระทำฝ่ายเดียว คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งที่เข้ามาภายหลังจะต้องยอมรับข้อสัญญาที่ได้กำหนดไว้แล้วนั้น หรือปฏิเสธไม่ต้องการทำสัญญาด้วยเลย เพราะไม่มีสิทธิที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดในสัญญานั้นได้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เนื้อหา

ของสัญญาไม่ได้เกิดจากเจตนาที่แท้จริงของคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย ไม่ได้เกิดจากการเจรจาต่อรองหรือตกลงกันอย่างแท้จริง

สัญญาให้บริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพนี้ นิยมใช้สัญญาสำเร็จรูปที่มีการกรอกข้อความ รายละเอียดต่างๆ ไว้แล้ว ผู้บริโภคเพียงแต่ลงรายชื่อของตนลงไปเท่านั้น ไม่ได้มีการต่อรอง เงื่อนไข รายละเอียดของสัญญาแต่อย่างใด

3.1.4 ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการให้บริการให้บริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

ผู้ประกอบการให้บริการฟิตเนส จะมีความรับผิดชอบอย่างไรและเพียงใดนั้น ต้องพิจารณาจากนิติสัมพันธ์ในทางแพ่งที่ก่อขึ้นระหว่างกัน ซึ่งความรับผิดชอบตามนิติสัมพันธ์ในทางแพ่ง มีดังนี้

3.1.4.1 ความรับผิดชอบตามสัญญา (Contractual Liability)

สัญญาเป็นบ่อเกิดแห่งหนี้ เมื่อเกิดสัญญาใดขึ้นแล้วคู่สัญญาย่อมมีหนี้ที่จะต้องชำระตามที่ตกลงกันไว้ในสัญญาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะสัญญาย่อมใช้บังคับได้ตามที่ได้กำหนดไว้ในสัญญานั้น

ความรับผิดชอบตามสัญญานี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากหลักเสรีภาพในการทำสัญญา และหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งเจตนา กล่าวคือ เมื่อมีเสรีภาพ ที่จะเข้าทำสัญญาใดๆ แล้ว สัญญาที่ทำขึ้นนั้นย่อมมีความศักดิ์ และสามารถบังคับระหว่างคู่สัญญาได้เสมอ เมื่อเหตุการณ์ปรากฏให้คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดต้องรับผิดชอบเนื่องจากได้ทำผิดสัญญาที่ได้ทำไว้เอาไว้ คู่สัญญาฝ่ายนั้นย่อมต้องมีความรับผิดชอบที่ตนได้สัญญาเอาไว้แล้วนั่นเอง

ความรับผิดชอบตามสัญญาของผู้ประกอบการให้บริการฟิตเนสนี้ มักจะการตกลงกันในเบื้องต้นไว้แล้ว ว่าให้มีข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบที่เกิดจากการผิดสัญญา แก่ทางฝั่งผู้ประกอบการ ซึ่งข้อจำกัดความรับผิดชอบหรือยกเว้นความรับผิดชอบนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 ถือว่าข้อจำกัดความรับผิดชอบหรือยกเว้นความรับผิดชอบดังกล่าวนี้เป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม ดังมีใจความต่อไปนี้

มาตรา 4 ข้อตกลงในสัญญาระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบการค้า หรือวิชาชีพ หรือในสัญญาสำเร็จรูป หรือในสัญญาขายฝากที่ทำให้ผู้ประกอบการค้า หรือวิชาชีพ หรือผู้กำหนดสัญญาสำเร็จรูป หรือผู้ซื้อฝากได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเกินสมควร เป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม และให้มีผลบังคับได้เพียงเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น

ในกรณีที่มีข้อสงสัย ให้ตีความสัญญาสำเร็จรูปไปในทางที่เป็นคุณแก่ฝ่ายซึ่งมิได้เป็นผู้กำหนดสัญญาสำเร็จรูปนั้น

ข้อตกลงที่มีลักษณะหรือมีผลให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติหรือรับภาระเกินกว่าที่วิญญูชนจะพึงคาดหมายได้ตามปกติ เป็นข้อตกลงที่อาจถือได้ว่าทำให้ได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง เช่น

- 1) ข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดที่เกิดจากการผิดสัญญา
- 2) ข้อตกลงให้ต้องรับผิดหรือรับภาระมากกว่าที่กฎหมายกำหนด
- 3) ข้อตกลงให้สัญญาสิ้นสุดลงโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือให้สิทธิบอกเลิกสัญญาได้โดยอีกฝ่ายหนึ่งมิได้ผิดสัญญาในข้อสาระสำคัญ
- 4) ข้อตกลงให้สิทธิที่จะไม่ปฏิบัติตามสัญญาข้อหนึ่งข้อใด หรือปฏิบัติตามสัญญาในระยะเวลาที่ล่าช้าได้โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
- 5) ข้อตกลงให้สิทธิคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเรียกร้องหรือกำหนดให้อีกฝ่ายหนึ่งต้องรับภาระเพิ่มขึ้นมากกว่าภาระที่เป็นอยู่ในเวลาทำสัญญา
- 6) ข้อตกลงในสัญญาขายฝากที่ผู้ซื้อฝากกำหนดราคาสินได้สูงกว่าราคาขายบวกอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละสิบห้าต่อปี
- 7) ข้อตกลงในสัญญาเช่าซื้อที่กำหนดราคาค่าเช่าซื้อ หรือกำหนดให้ผู้เช่าซื้อต้องรับภาระสูงเกินกว่าที่ควร
- 8) ข้อตกลงในสัญญาบัตรเครดิตที่กำหนดให้ผู้บริโภคต้องชำระดอกเบี้ยปรับ ค่าใช้จ่ายหรือประโยชน์อื่นใดสูงเกินกว่าที่ควร ในกรณีที่ผิดนัดหรือที่เกี่ยวข้องกับการผิดนัดชำระหนี้
- 9) ข้อตกลงที่กำหนดวิธีคิดดอกเบี้ยทบต้นที่ทำให้ผู้บริโภคต้องรับภาระสูงเกินกว่าที่ควร⁴⁸

3.1.4.2 ความรับผิดทางละเมิด

ความรับผิดทางละเมิดเป็นเรื่องของการใช้สิทธิของเอกชนที่มีต่อกัน โดยการให้สิทธิแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายบังคับสิทธิแก่ผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือการได้รับผลกระทบกระเทือนถึงสิทธิที่มีอยู่จากการกระทำของบุคคลอื่น หรือกล่าวได้ว่าเป็นการกระทำโดยการล่วงสิทธิผิดหน้าที่ กล่าวคือ บุคคลทุกคนนั้นย่อมมีสิทธิเสรีภาพต่างๆ และย่อมที่จะไม่ให้ผู้ใดมากระทำละเมิดต่อตนเอง และหากมีผู้ใดมากระทำละเมิดดังกล่าว ผู้เสียหายย่อมมีสิทธิเรียกร้อง ให้ผู้กระทำต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดนั้น โดยเรื่องของละเมิดนั้นกฎหมายมุ่งที่จะเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น โดย ให้ผู้เสียหายกลับคืนสู่ฐานะเดิมหรือใกล้เคียงฐานะเดิมมากที่สุด ซึ่งเป็นการมุ่งไปที่กองทรัพย์สินของผู้กระทำผิดมากกว่าตัวผู้กระทำผิด จึงแตกต่างจากกฎหมายอาญา

⁴⁸ พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540, มาตรา 4.

ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อลงโทษตัวผู้กระทำผิด ดังนั้นกฎหมายของประเทศต่างๆ จึงได้มีการบัญญัติให้เรื่องของละเมิดเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และมีสิทธิที่จะได้รับการชดใช้เยียวยาค่าสินไหมทดแทน อันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดที่มีขึ้น

ความรับผิดเพื่อละเมิดของผู้ประกอบธุรกิจให้บริการฟิตเนสต่อผู้บริโภคนั้น ต้องพิจารณาจากกฎหมายหลัก ซึ่งได้แก่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด ซึ่งมีหลักดังนี้

มาตรา 420 ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ กระทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมาย ให้เขาได้รับความเสียหายแก่ชีวิตก็ดี ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น⁴⁹

มาตรา 425 นายจ้างต้องร่วมกันรับผิดชอบลูกจ้างในผลแห่งละเมิด ซึ่งลูกจ้างได้กระทำไปในทางการที่จ้างนั้น⁵⁰

3.2 กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการให้บริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

กฎหมายของต่างประเทศที่ใช้ศึกษาในธุรกิจการให้บริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพนั้น ได้ศึกษาจากกฎหมายของสองกลุ่มประเทศ คือ กลุ่มประเทศที่ใช้กฎหมายในระบบลายลักษณ์อักษร และกลุ่มประเทศที่ใช้กฎหมายในระบบจารีตประเพณี ดังนี้

3.2.1 กฎหมายในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil law)

ประเทศในกลุ่มที่ใช้กฎหมายในระบบลายลักษณ์อักษรที่มีเนื้อหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการให้บริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพนั้น มีประเทศฝรั่งเศสและประเทศเยอรมนี ซึ่งมีสาระของกฎหมายดังกล่าว ดังนี้

3.2.1.1 ประเทศฝรั่งเศส

ในระบบกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสไม่ได้มีบทบัญญัติของกฎหมายโดยตรงที่ใช้บังคับกับธุรกิจให้บริการฟิตเนส เป็นการเฉพาะ แต่จะใช้ประมวลกฎหมายแพ่ง (Le Code civil) และกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคต่างๆ ไป โดยสัญญาซื้อขายหรือสัญญาให้บริการนอกจากจะอยู่ภายใต้บังคับของประมวลกฎหมายแพ่ง (Le Code Civil) เช่นเดียวกับประเทศไทยแล้ว หากสัญญาซื้อขายสินค้าหรือสัญญาให้บริการนั้นเป็นสัญญาที่ทำขึ้นระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภค สัญญาดังกล่าวยังคงอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคอีกด้วย แต่หากเป็นสัญญาที่มีได้ทำขึ้น

⁴⁹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 420.

⁵⁰ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 425.

ระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภคแล้ว สัญญานั้นอยู่ภายใต้บังคับเฉพาะประมวลกฎหมายแพ่งเท่านั้น

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศฝรั่งเศสนั้นบัญญัติขึ้นในรูปแบบของประมวลกฎหมายซึ่งเรียกว่าประมวลกฎหมายการบริโภค (Le Code de la consommation) โดยประมวลกฎหมายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการปกป้องคุ้มครองสิทธิต่างๆของเอกชน โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องมีหน้าที่แจ้งข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการให้แก่ผู้บริโภคทราบก่อนที่จะเข้าทำสัญญา นอกจากนี้ประมวลกฎหมายดังกล่าวยังกำหนดหลักเกณฑ์การคุ้มครองผู้บริโภคในสัญญาที่มีลักษณะพิเศษเป็นการเฉพาะ เช่น สัญญาการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค สัญญาซื้อขายรูปแบบใหม่ๆ อาทิ สัญญาซื้อขายสินค้าทางอินเทอร์เน็ต สัญญาซื้อขายสินค้าโดยตลาดแบบตรง เป็นต้น ส่วนสัญญาให้บริการพิเศษ นั้น สามารถเทียบได้กับสัญญาซื้อขายสินค้าหรือจัดให้มีการบริการที่ไม่มีการปฏิบัติชำระหนี้ทันทีขณะทำสัญญา ซึ่งมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องโดยตรงในประมวลกฎหมายแพ่ง (Le Code Civil) เพียงมาตราเดียว ได้แก่ มาตรา L .114-1⁵¹ โดยหลักกฎหมายดังกล่าว มีดังนี้

1) หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสัญญาซื้อขายและสัญญาจัดให้มีการบริการที่ไม่มีการชำระหนี้ส่งมอบหรือจัดให้มีบริการในขณะที่ทำสัญญาภายใต้ประมวลกฎหมายการบริโภค (ประมวลกฎหมายการบริโภค มาตรา L .114-1)

⁵¹ Article L114-1

Dans tout contrat ayant pour objet la vente d'un bien meuble ou la fourniture d'une prestation de services à un consommateur, le professionnel doit, lorsque la livraison du bien ou la fourniture de la prestation n'est pas immédiate et si le prix convenu excède des seuils fixés par voie réglementaire, indiquer la date limite à laquelle il s'engage à exécuter la prestation.

Le consommateur peut dénoncer le contrat de vente d'un bien meuble ou de fourniture d'une prestation de service par lettre recommandée avec demande d'avis de réception en cas de dépassement de la date de livraison du bien ou d'exécution de la prestation excédant sept jours et non dû à un cas de force majeure.

Ce contrat est, le cas échéant, considéré comme rompu à la réception, par le vendeur ou par le consommateur si la prestation n'a pas été exécutée entre l'envoi et la réception de cette lettre. Le consommateur exerce ce droit dans un délai de soixante jours ouvrés à compter de la date indiquée pour la livraison du bien ou l'exécution de la prestation.

Sauf stipulation contraire du contrat, les sommes versées d'avance sont des arrhes, ce qui a pour effet professionnel en les restituant au double. อ้างถึงใน วีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. (2553). การพัฒนากฎหมายในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภคกรณีการชำระค่าสินค้าและบริการล่วงหน้า. หน้า 132.

ในปี ค.ศ. 1992 มีการออกบทบัญญัติของรัฐลงวันที่ 18 มกราคม ค.ศ. 1992 เพื่อให้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคโดยเพิ่มบัญญัติ มาตรา L.114-1 ไว้ในประมวลกฎหมายการบริโภค ซึ่งกำหนดใจความสำคัญว่าให้ผู้ประกอบการมีหน้าที่ในการแจ้งระยะเวลาที่จะส่งมอบสินค้าหรือจัดให้บริการแก่ผู้บริโภคในสัญญาซื้อขายหรือสัญญาให้บริการที่ไม่มีการชำระหนี้ทันทีในขณะที่ทำสัญญา ซึ่งอาจเทียบได้กับสัญญาซื้อขายหรือสัญญาให้บริการที่จะมีการชำระหนี้ในอนาคต ดังนี้

“ในสัญญาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อซื้อขายสังหาริมทรัพย์หรือเพื่อให้บริการแก่ผู้บริโภค โดยไม่มีการส่งมอบสินค้า หรือให้บริการทันทีขณะที่ทำสัญญา และหากในสัญญากำหนดราคาที่ผู้บริโภคต้องชำระให้แก่ผู้ประกอบการมีมูลค่าสูงกว่าราคาขั้นต่ำที่กฎหมายได้ประกาศควบคุมไว้ผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องระบุกำหนดวันส่งมอบสินค้าหรือจัดให้มีบริการแก่ผู้บริโภคทราบ

ในกรณีที่ผู้ประกอบการไม่ส่งมอบสินค้าหรือจัดให้มีบริการภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ในสัญญาเกินกว่า 7 วัน เว้นแต่ในกรณีเกิดจากเหตุสุดวิสัย ผู้บริโภคสามารถยกเลิกสัญญาซื้อขายหรือสัญญาจัดให้มีการบริการ โดยส่งจดหมายขอเลิกสัญญาพร้อมด้วยใบเสร็จไปยังผู้ประกอบการ

สัญญาซื้อขายหรือสัญญาจัดให้บริการที่ผู้ซื้อได้ส่งจดหมายบอกเลิกสัญญาให้ถือว่าสิ้นสุดเมื่อผู้ประกอบการได้รับจดหมายหากในกรณีที่ผู้ประกอบการได้ส่งมอบสินค้าหรือจัดให้มีบริการในระหว่างที่ผู้บริโภคส่งจดหมายและผู้ประกอบการยังไม่ได้รับจดหมายนั้น ทั้งนี้ ผู้บริโภคมีสิทธิบอกเลิกสัญญาดังกล่าวได้ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้ระบุไว้เพื่อให้ส่งมอบสินค้าหรือจัดให้มีบริการ

ในกรณีที่ไม่มีภาระระบุไว้อย่างชัดเจน ให้ถือว่าเงินที่ผู้บริโภคได้ชำระไปบางส่วนล่วงหน้าเป็นเงินมัดจำ เพื่อให้สัญญาดังกล่าวเปิดโอกาสให้ผู้สัญญาได้พิจารณาไตร่ตรองซ้ำอีกครั้งหนึ่ง หากผู้บริโภคเลิกสัญญาผู้บริโภคเสียเงินมัดจำที่ได้ชำระไว้ หากผู้ประกอบการเป็นฝ่ายเลิกสัญญา ผู้ประกอบการต้องชดใช้คืนราคาให้แก่ผู้บริโภค 2 เท่า”⁵²

จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติของประมวลกฎหมายการบริโภคมาตรา L.114-1 ได้กำหนดมาตรการสำคัญเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค 3 ประการ ได้แก่

(1) ผู้ประกอบการมีหน้าที่กำหนดวันที่จะส่งมอบสินค้าหรือจัดให้มีบริการให้แก่ผู้บริโภค

⁵² ชีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 138.

(2) ให้สิทธิผู้บริโภคในการบอกเลิกสัญญาในกรณีที่ผู้ประกอบการผัดผ่อนไม่ส่งมอบสินค้าหรือจัดให้บริการภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยผู้บริโภคมีสิทธิบอกเลิกสัญญาโดยไม่ต้องร้องขอต่อศาล เมื่อล่วงพ้นกำหนดระยะเวลาที่ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามสัญญากว่า 7 วัน โดยผู้บริโภคต้องใช้สิทธิเลิกสัญญา ภายใน 60 วันนับแต่วันที่กำหนดให้ส่งมอบสินค้าหรือจัดให้มีการบริการตามสัญญานั้น หากผู้บริโภคละเลยไม่ใช้สิทธิเลิกสัญญาภายในระยะเวลาดังกล่าว ผู้บริโภคย่อมเสียสิทธิในการบอกเลิกสัญญาตามมาตรา ๕ ผู้บริโภคต้องไม่ใช้สิทธิฟ้องร้องต่อศาลตามหลักการของกฎหมาย เรื่องสัญญาและหนี้ทั่วไป ทั้งนี้ มาตรา L.114-1 ได้กำหนดวิธีการในการแจ้งบอกเลิกสัญญาแก่ผู้ประกอบการและให้ถือว่าสัญญาสิ้นสุดเมื่อผู้ประกอบการและให้ถือว่าสัญญาสิ้นสุดเมื่อผู้ประกอบการได้รับจดหมายบอกเลิกสัญญา ยกเว้นในกรณีที่ผู้ประกอบการส่งมอบสินค้าหรือจัดให้มีการบริการในระหว่างที่จดหมายได้ส่งไปแต่ผู้ประกอบการยังมิได้รับจดหมายนั้น ในกรณีที่มีการเลิกสัญญาผู้บริโภคสามารถเรียกค่าเสียหายเพราะผู้ประกอบการเป็นฝ่ายผิดสัญญาได้

(3) ในกรณีที่ผู้บริโภคได้ชำระราคาบางส่วนแล้ว ได้กำหนดข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณแก่ผู้บริโภคในกรณีที่สัญญาซื้อขายหรือสัญญาให้บริการที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกันนั้น โดยมาตรา L.114-1 วรรคท้าย ได้กำหนดไว้ว่าถ้าหากไม่ได้การกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าเงินที่ผู้บริโภคได้ชำระไปแล้วนั้นเป็นราคาล่วงหน้า หรือเงินมัดจำ โดยมาตรา L.114-1 ให้ถือว่าราคาที่ผู้บริโภคชำระไปแล้วนั้นเป็นเงินมัดจำ ซึ่งผลของการกำหนดข้อสันนิษฐานดังกล่าวมีผลต่อสภาพทางกฎหมายของสัญญาที่ทำขึ้นนั้น เพราะสัญญาที่มีการชำระค่ามัดจำตามหลักการของกฎหมายฝรั่งเศสเปิดโอกาสให้คู่สัญญาได้พิจารณาทบทวนไตร่ตรองซ้ำอีกครั้งหนึ่ง โดยหากผู้บริโภคเป็นฝ่ายเลิกสัญญา ผู้บริโภคก็จะเสียเงินมัดจำที่ได้ชำระไว้ หากผู้ประกอบการเป็นฝ่ายเลิกสัญญา ผู้ประกอบการจะต้องชดใช้คืน 2 เท่าของราคาให้แก่ผู้บริโภค ประโยชน์ของบทสันนิษฐานที่ ถูกกำหนดตามมาตรา L.114-1 นี้ก็เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าราคาที่ผู้ซื้อสินค้าได้ชำระล่วงหน้าไปนั้นมีผลทางกฎหมาย โดยก่อนที่จะมีการบัญญัติไว้เช่นนี้มักพบว่าคู่สัญญามีได้กำหนดว่าเงินที่ผู้ซื้อชำระไปแล้วนั้นเป็นการชำระราคาแก่อะไร เมื่อเกิดเป็นคดีความเกิดขึ้นมาก็มักมีปัญหาโต้แย้งกันในประเด็นดังกล่าว เพราะผลที่แตกต่างกันในทางกฎหมายระหว่างเงินมัดจำและราคาที่ชำระล่วงหน้าบางส่วนนี้เอง โดยบทข้อสันนิษฐานเพื่อเป็นคุณให้แก่ผู้บริโภคดังกล่าวใช้บังคับกับสัญญาซื้อขายสังหาริมทรัพย์หรือบริการมีราคาตั้งแต่ 500 ยูโรขึ้นไปและต้องเป็นสัญญาที่มีการกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ในภายหลัง

อย่างไรก็ดีหากสัญญาซื้อขายหรือสัญญาจัดให้มีบริการที่ผู้ประกอบการและผู้บริโภคได้ตกลงให้มีการชำระราคาล่วงหน้า (Acomptes) สัญญาซื้อขายหรือสัญญาให้บริการนั้นย่อมมีผลผูกพันคู่สัญญาอย่างสมบูรณ์ หากผู้ประกอบการเป็นฝ่ายผิดสัญญา นอกจากผู้ซื้อสามารถใช้สิทธิเลิกสัญญาตามความมาตรา 114-1 ผู้บริโภคอาจเรียกค่าเสียหายซึ่งรวมถึงการเรียกคืนราคาล่วงหน้าบางส่วนที่ผู้ซื้อได้ชำระไปแล้วพร้อมค่าเสียหายอย่างอื่น ผู้บริโภคมีสิทธิเลือกที่จะฟ้องให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามสัญญาส่งมอบสินค้าหรือจัดให้มีบริการตามที่ตกลงกันได้โดยผู้ยอมไม่เสียสิทธิในการเรียกค่าเสียหายเช่นกัน⁵³

ในส่วนของธุรกิจการให้บริการฟิตเนสนั้น แม้ว่าในประเทศฝรั่งเศสจะไม่มีกลไกการคุ้มครองผู้บริโภคในสัญญาให้บริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพโดยตรง แต่ประมวลกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคมีการบัญญัติหลักเกณฑ์เพื่อคุ้มครองสัญญาซื้อขายหรือสัญญาให้บริการที่ไม่มีการปฏิบัติชำระหนี้ทันทีในมาตรา L .141-1 ไว้ อย่างไรก็ดี กฎหมายมิได้คุ้มครองในสัญญาทุกกรณี แต่กฎหมายจะคุ้มครองสัญญาที่มีมูลค่าตั้งแต่ 500 ยูโร⁵⁴ สัญญาที่มีมูลค่าต่ำกว่า 500 ยูโรจึงไม่ได้รับการคุ้มครองตามมาตรา L.141-1 นี้ ซึ่งกลไกหลักในการคุ้มครองสัญญาตามมาตรา L.141-1 นี้ ได้แก่ การที่กำหนดให้ผู้ประกอบการต้องกำหนดวันส่งมอบสินค้าหรือจัดให้มีบริการและการให้สิทธิแก่ผู้บริโภคในการเลิกสัญญาเป็นประเด็นที่ประเทศไทยสามารถรับมาเป็นตัวอย่างในการร่างกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคต่อไปเพื่อเป็นการสร้างกลไกการคุ้มครองผู้บริโภคในสัญญาให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยอาจกำหนดมูลค่าของสัญญาที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยด้วย

2) กฎเกณฑ์ว่าข้อสัญญาไม่เป็นธรรมและแนวปฏิบัติของคณะกรรมการว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม

นอกจากการคุ้มครองผู้บริโภคในสัญญาซื้อขายสินค้าและบริการทั่วไป ที่อยู่ภายใต้ประมวลกฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภคแล้ว ยังมีกลไกการคุ้มครองผู้บริโภคอีกอย่างหนึ่งในประเทศฝรั่งเศส คือ กลไกตามบทบัญญัติของกฎเกณฑ์ว่าข้อสัญญาไม่เป็นธรรมซึ่งอยู่ในมาตรา L.131-1 ถึงบทบัญญัติมาตรา L .131-5

บทบัญญัติมาตรา L.131-1 ได้กำหนดให้สัญญาที่ทำระหว่างผู้ประกอบการและผู้บริโภคที่มีลักษณะเป็นข้อสัญญาอันมีลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือส่งผลกระทบต่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้บริโภคที่เป็นคู่สัญญา ให้ถือเป็นของสัญญาที่ไม่เป็นธรรมเพราะถือว่าเป็นสัญญาที่แสดงให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมระหว่างคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย

⁵³ แหล่งเดิม.

⁵⁴ อัตราแลกเปลี่ยนของธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2554 คือ 1 ยูโร = 43.7847 บาท

มาตรา L .131-1 กำหนดให้สภาแห่งรัฐมีอำนาจในการกำหนดว่าข้อสัญญาที่ถือว่าเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมโดยความเห็นของคณะกรรมการว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม (La Commission des clauses abusive (CCA)) ที่จัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา L132-2⁵⁵

ภายใต้ประมวลกฎหมายการบริโภคกำหนด ได้กำหนดประเภทของสัญญาที่กฎหมายกำหนดให้เป็นข้อสัญญาไม่เป็นธรรมไว้ 2 ประเภท คือ

(1) ข้อสัญญาสีดำ (Les clauses noires) ตามมาตรา R-132-1 ข้อสัญญาสีดำนี้นับเป็นข้อสัญญาที่เป็นข้อสัญญาไม่เป็นธรรม เป็นข้อกำหนดห้ามมีเด็ดขาด

(2) ข้อสัญญาสีเทา (Les clauses gris) ตามมาตรา R 132-2 เป็นข้อสัญญาประเภทที่สันนิษฐานได้ว่าเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม โดยทางฝั่งผู้ประกอบการสามารถพิสูจน์โต้แย้งได้ว่าข้อสัญญาดังกล่าวเป็นธรรมแล้ว ไม่ใช่ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมแต่อย่างใด

หากข้อสัญญาใดคณะกรรมการว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมวินิจฉัยว่าเป็นข้อสัญญาไม่เป็นธรรมให้ถือว่าข้อสัญญานั้นไม่มีในสัญญา

คณะกรรมการว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม ประกอบด้วย อัยการ นักวิชาการมหาวิทยาลัย ตัวแทนสมาคมคุ้มครองผู้บริโภค และตัวแทนของผู้ประกอบการ มีอำนาจในการพิจารณาว่าข้อสัญญาใดเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม และออกเป็นแนวปฏิบัติ (Recommandation) เพื่อประกาศให้ผู้ประกอบการและผู้บริโภคทราบ⁵⁶ ว่าข้อสัญญาใดควรมีหรือข้อสัญญาใดที่จัดว่าเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม ไม่มีสภาพบังคับโดยตรง ผู้ประกอบการอาจเลือกปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติของคณะกรรมการว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมก็ได้ อย่างไรก็ตามศาลฝรั่งเศสมักอ้างประกาศคำวินิจฉัยของคณะกรรมการว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมในการพิจารณาคดีเสมอ⁵⁷

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุ้มครองผู้บริโภคในสัญญาให้บริการฟิตเนสนั้น คณะกรรมการว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมได้เคยวินิจฉัยให้สัญญาให้บริการสโมสรกีฬา (ฟิตเนส) โดยมีการออกประกาศแนวปฏิบัติของคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาเรื่องสัญญา

⁵⁵ ธีระรัตน์ จีระวัฒนาและคณะ. เล่มเดิม. หน้า 144.

⁵⁶ Article L132-2 ถึง Article L132-5 แห่งประมวลกฎหมายการบริโภค. อ้างถึงใน ธีระรัตน์ จีระวัฒนาและคณะ. หน้าเดิม.

⁵⁷ Les clauses abusives dans les contrats entre professionnels et consommateurs. อ้างถึงใน ธีระรัตน์ จีระวัฒนาและคณะ. หน้า 144.

ไม่เป็นธรรมเนียมเลขที่ 87-03 โดยกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสัญญาที่เสนอโดยสโมสรกีฬาที่มีการคิดค่าบริการ ดังนี้⁵⁸

ก. หลักเกณฑ์ที่เป็นสาระสำคัญที่จะต้องมิในสัญญา

ก) สัญญาใช้บริการสโมสรกีฬาต้องทำเป็นหนังสือ มีการลงลายมือชื่อคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย สัญญาต้องกำหนดสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบของคู่สัญญาแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน ยกเว้นในกรณีเป็นการใช้บริการเพียงครั้งเดียวและกระทำในทันที

ข) ต้องมีการระบุกิจกรรมกีฬาผู้บริโภครู้จักคู่สัญญามีสิทธิได้รับบริการ

ค) สัญญาใช้บริการสโมสรกีฬาต้องใช้ตัวอักษรขนาดที่มีขนาด

ไม่ต่ำกว่า 8

ง) สัญญาต้องมีลายมือชื่อของคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายกำกับ

จ) สัญญาต้องมีการเสนอให้ชำระราคาด้วยบัตรเครดิตตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ในกรณีเป็นสัญญาที่มีระยะเวลา 3 เดือน

ข. ข้อสัญญาที่กำหนดให้ต้องมีสัญญาใช้บริการสโมสรกีฬา

ก) ในสัญญาระยะยาวที่มีกำหนดเวลาเท่ากับหรือมากกว่า 6 เดือนขึ้นไป ต้องมีข้อสัญญากำหนดให้ผู้บริโภคมีสิทธิเลิกสัญญาได้ฝ่ายเดียวจากสาเหตุปัญหาด้านสุขภาพ หรือจากการที่ผู้ประกอบการจัดขวงการให้ผู้บริโภคได้ใช้ประโยชน์จากบริการที่ทางสโมสรจัดขึ้น

ข) ต้องกำหนดให้มีการต่อระยะเวลาของสัญญาได้โดยไม่คิดค่าธรรมเนียม ค่าบริการเพิ่มเติม หากผู้บริโภคไม่สามารถมาใช้บริการในช่วงระยะเวลาตามสัญญา ด้วยเหตุผลทางสุขภาพ หรือเหตุผลทางด้านการงาน

ค. ข้อสัญญาต่อไปนี้ถือเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมเนียมและไม่ให้มีในสัญญา

ก) กำหนดหน้าที่ให้แก่ผู้บริโภคเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในสัญญาที่มีการลงลายมือชื่อทั้งสองฝ่าย ยกเว้นในกรณีการกำหนดหน้าที่เพิ่มเติมเพื่อเป็นการรับรองทางด้านความปลอดภัยและสุขอนามัยในสถานที่

ข) อนุญาตให้ผู้ประกอบการสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อสัญญาหน้าที่ หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขเวลาการให้บริการ วันทำการของสโมสร หรือยกเลิกกิจกรรมที่สโมสรจัดให้บริการ โดยไม่ให้ผู้บริโภคทราบเพื่อใช้สิทธิเลิกสัญญา หรือใช้สิทธิเรียกร้องราคาที่ผู้ซื้อได้ชำระไปคืน

⁵⁸ (Recommandation n°87-03 relative aux contrats proposés par les clubs de sport à caractère lucrative (BOCCRF du 16/12/1987)). อ้างถึงใน ธีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. หน้าเดิม.

ค) สัญญาที่อนุญาตให้ผู้ประกอบการมีสิทธิยกเลิกสัญญาได้เพียงฝ่ายเดียวโดยไม่จำเป็นต้องมีเหตุตามกฎหมายกำหนด

ง) ข้อสัญญาที่ยกเว้นหรือจำกัดความของผู้ประกอบการจากอุบัติเหตุหรือโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นได้จากการมาใช้บริการสโมสร

จ) ข้อสัญญายกเว้นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการจากการขโมยทรัพย์สินภายในสถานบริการ

จากประกาศแนวปฏิบัติของคณะกรรมการว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมซึ่งมีอำนาจในการพิจารณาให้ความเห็นว่าข้อสัญญาประเภทใดมีลักษณะเป็นธรรมหรือไม่เป็นธรรมนั้น เป็นอีกกลไกหนึ่งในการสร้างหลักเกณฑ์เรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคในสัญญาให้บริการฟิตเนส ซึ่งจากประกาศแนวปฏิบัติของคณะกรรมการว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมได้สร้างหลักเกณฑ์ให้ผู้ประกอบการต้องกำหนดข้อสัญญาที่มีความชัดเจนและเป็นธรรมตามกฎหมาย ซึ่งจุดนี้จะส่งผลให้ผู้บริโภคที่ต้องเข้ามาทำสัญญาเข้าใช้บริการฟิตเนส สามารถทำความเข้าใจรายละเอียดของข้อสัญญาข้อต่างๆ ย่างขึ้นก่อนตัดสินใจที่จะเข้าทำสัญญารับบริการฟิตเนส อันส่งผลให้ข้อพิพาทระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจกับผู้บริโภคเกี่ยวกับสัญญาให้บริการฟิตเนสลดน้อยลง และปัญหาเรื่องผู้บริโภคเรียกคืนค่าบริการจากผู้ประกอบการเพราะผู้ประกอบการผิดสัญญาก็จะลดลงไปด้วยเช่นกัน ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่ากลไกของหลักกฎหมายคณะกรรมการว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม เป็นอีกหนึ่งกลไกในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสัญญาให้บริการฟิตเนส

3.2.1.2 ประเทศเยอรมนี

ในประเทศเยอรมนีไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับธุรกิจการให้บริการฟิตเนส โดยตรง และไม่มีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค หรือกฎหมายว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมแยกออกมาต่างหากจากกฎหมายแพ่งทั่วไป แต่จะมีกฎเกณฑ์ในการคุ้มครองผู้บริโภคปะปนอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่ง (Bürgerliches Gesetzbuch) หรือ BGB โดยเฉพาะในหมวดเอกเทศสัญญา ตั้งแต่มาตรา 433 BGB เป็นต้นไป ส่วนที่เป็นบทบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมก็จะบัญญัติไว้ในมาตรา §§ 474 ff. BGB ส่วนมาตราที่เป็นการคุ้มครองผู้บริโภคโดยเฉพาะก็จะปรากฏคำว่า Unternehmer (ผู้ประกอบการ) และ Verbraucher (ผู้บริโภค) ในบทมาตรานั้นๆ

โดยนิยามของคำว่า “ผู้บริโภค” และ “ผู้ประกอบการ” จะอยู่ใน § 13, § 14 BGB มีใจความสำคัญคือ

“มาตรา 13 ผู้บริโภค (Verbraucher) หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งได้ทำนิติกรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในทางการค้า หรือเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพของตนเป็นปกติธุระ

มาตรา 14 ผู้ประกอบการ (Unternehmer) หมายถึง บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล หรือห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่มีความสามารถตามกฎหมายซึ่งได้ทำนิติกรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในทางการค้า หรือเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพของตนเป็นปกติธุระ

ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่มีความสามารถตามกฎหมาย หมายถึง ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่มีความสามารถในการเป็นผู้วางสิทธิ และมีความสามารถในการก่อนิติสัมพันธ์”⁵⁹

นอกจากนี้ก็มีสัญญาบางประเภทที่ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคเป็นพิเศษ เนื่องจากได้มีการปรับแก้กฎหมายภายในของประเทศเยอรมนีให้สอดคล้องไปตามกฎเกณฑ์กลางของสหภาพยุโรป (EU Directive) เช่น สัญญาซื้อขายสิทธิในการใช้อสังหาริมทรัพย์แบบไทม์แชร์ สัญญาซื้อขายสินค้าและบริการทางไกล สัญญาธุรกิจที่เกี่ยวกับการจัดการและขายแพ็คเกจการท่องเที่ยว

อย่างไรก็ตามแม้ประเทศเยอรมนีจะไม่ได้มีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการให้บริการฟิตเนส ไว้เป็นการเฉพาะแต่หากพิจารณาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่ง (Bürgerliches Gesetzbuch) หรือ BGB แล้ว จะเห็นได้ว่ามีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองสัญญาที่มีการปฏิบัติการชำระหนี้หลายครั้ง (§§ 314 BGB) ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวสามารถนำมาปรับใช้เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคสำหรับธุรกิจการให้บริการฟิตเนส เนื่องจากธุรกิจการให้บริการฟิตเนสนั้นใช้สัญญาให้บริการซึ่งมีลักษณะของสัญญาที่มีการปฏิบัติการชำระหนี้หลายครั้ง

สัญญาที่มีการปฏิบัติการชำระหนี้หลายครั้ง (Dauerschuldverhältnis) หมายถึง สัญญาที่มีได้มีการปฏิบัติการชำระหนี้ต่างกันในแต่ละครั้ง แต่สัญญาดังกล่าวจะมีลักษณะที่คู่สัญญาจะต้องมีการปฏิบัติการชำระหนี้กันหลายครั้งในช่วงระยะเวลาที่กำหนด ขอบเขตแห่งการปฏิบัติการชำระหนี้ของลูกหนี้ย่อมขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา ซึ่งสัญญาให้บริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพก็มีลักษณะที่มีการปฏิบัติการชำระหนี้หลายครั้งด้วย

สัญญาที่คู่สัญญาต้องผูกพันกันเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่งนี้อาจจะมีกำหนดเวลาตามสัญญาหรือไม่มีการกำหนดเวลาตามสัญญาก็ได้ หากเป็นกรณีไม่มีกำหนดเวลาตามสัญญา คู่สัญญาสามารถบอกกล่าวเลิกสัญญาได้ทุกเมื่อโดยต้องบอกกล่าวล่วงหน้าให้มีผลเลิกสัญญาในอนาคต (ordentliche Kündigung) ซึ่งได้ระบุไว้ในคำบอกกล่าวด้วย สำหรับระยะเวลาในการบอกเลิกสัญญาล่วงหน้านั้นย่อมขึ้นอยู่กับฐานะของคู่สัญญาฝ่ายที่จะใช้สิทธิเลิกสัญญาและลักษณะของสัญญา

⁵⁹ ธีระรัตน์ จีระวัฒนาและคณะ. เล่มเดิม. หน้า 150.

เป็นสำคัญ⁶⁰ ซึ่งการบอกกล่าวล่วงหน้านั้น จะต้องบอกกล่าวในกำหนดเวลาอันแน่นอน (Kündigungfrist) สิทธิในการเลิกสัญญาโดยการบอกกล่าวล่วงหน้านี้เป็นสิทธิที่คู่สัญญาไม่ต้องอาศัยเหตุการณ์ผิดสัญญาของคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นเหตุในการบอกเลิกแต่อย่างใด

นอกจากนั้นแล้วหากมีกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ มาตรา 314 ว.1 ประโยคที่ 1 BGB ยังให้สิทธิคู่สัญญาเลิกสัญญาได้โดยไม่ต้องบอกกล่าวเลิกสัญญาล่วงหน้าภายในระยะเวลาที่กำหนดหากมีเหตุผลสำคัญ (außerordentliche Kündigung) อย่างไรก็ตามจะมีเหตุผลสำคัญตามมาตรา 314 ว.1 ประโยคที่ 2 BGB บัญญัติว่า เหตุผลสำคัญคือกรณีที่หากยังคงให้สัญญาดำเนินต่อไปจนกระทั่งถึงกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดแห่งสัญญาหรือจนกระทั่งสุดระยะเวลาที่ต้องบอกกล่าวเลิกสัญญาล่วงหน้าจะก่อให้เกิดภาวะอันเกินคาดหมายแก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งจะต้องพิจารณาเป็นกรณีไป และอยู่ภายใต้การชั่งน้ำหนักประโยชน์ได้เสียระหว่างคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายอีกด้วย โดยไม่ต้องคำนึงถึงความผิดของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งแต่อย่างใด เมื่อคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิเลิกสัญญา การบอกกล่าวเลิกสัญญาจะต้องกระทำหลังจากที่ได้มีการกำหนดเวลาให้อีกฝ่ายหาทางเยียวยา หรือภายหลังจากที่ได้มีการเตือนแล้ว (มาตรา 314 วรรค 2 BGB)⁶¹

เมื่อได้มีการบอกกล่าวเลิกสัญญาแล้ว (Kündigung) นิติสัมพันธ์ตามสัญญาจะสิ้นสุดลงเมื่อคำบอกกล่าวเลิกสัญญาได้ไปถึงคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง (มาตรา 130 BGB) โดยให้มีผลแต่เฉพาะหนี้ในส่วนที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระเท่านั้น สำหรับหนี้ที่ถึงกำหนดชำระแล้ว แต่ยังไม่มีการปฏิบัติการชำระหนี้ลูกหนี้ก็ยังคงต้องปฏิบัติการชำระหนี้ต่อไป ผลแห่งการเลิกสัญญาโดยการบอกกล่าวเลิกสัญญาในสัญญาที่มีการชำระหนี้หลายครั้งจะมีผลไปข้างหน้าหรือมีผลในอนาคต ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า การปฏิบัติการชำระหนี้ในอดีตที่เกิดขึ้นสมบูรณ์แล้วก็ได้ทำบนพื้นฐานของนิติสัมพันธ์ที่มีตามสัญญาโดยชอบ เมื่อมีการเลิกสัญญาจึงไม่น่าหลักการกลับคืนสู่ฐานะเดิมเหมือน

⁶⁰ กำหนดเวลาอาจอยู่ในช่วง 14 วันถึง 3 เดือน ซึ่งจากแนวคำพิพากษามักจะถือว่าการบอกกล่าวเลิกสัญญาล่วงหน้าภายใน 1 เดือน เป็นกำหนดระยะเวลาอันสมควร หากมีข้อตกลงหรือข้อกำหนดในสัญญาใดให้ผู้ใช้บริการสามารถบอกกล่าวเลิกสัญญาล่วงหน้าได้ภายในระยะเวลาที่แน่นอนเพียงครั้งเดียวต่อปี โดยผู้ใช้บริการสามารถบอกกล่าวเลิกสัญญาล่วงหน้าได้ภายใน 6 สัปดาห์ ข้อสัญญาดังกล่าวย่อมไม่มีผลใช้บังคับเพราะถือว่าการบอกกล่าวเลิกสัญญานั้นไม่เป็นธรรม

⁶¹ การเลิกสัญญาโดยมีเหตุผลสำคัญควรบอกกล่าวเลิกสัญญาภายในสองสัปดาห์นับแต่ทราบเหตุแห่งการเลิกสัญญา. อ้างถึงใน ธีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 151.

กรณีการเลิกสัญญาทั่วไปมาใช้ เพราะฉะนั้นผลแห่งการเลิกสัญญาสำหรับสัญญาที่มีการชำระหนี้หลายครั้งจึงส่งผลเพียงทำให้หนี้ตามสัญญาจะงับไปข้างหน้านับแต่เวลาที่มีการเลิกสัญญาเท่านั้น⁶²

ฉะนั้นการที่คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะใช้สิทธิเลิกสัญญาได้เมื่อมีเหตุผลสำคัญ โดยไม่ต้องคำนึงถึงระยะเวลาสิ้นสุดแห่งสัญญาหรือกำหนดเวลาในการบอกกล่าวเลิกสัญญาล่วงหน้า จึงเป็นหนทางในการแก้ปัญหาสำหรับสัญญาที่มีการปฏิบัติการชำระหนี้หลายครั้งหนทางหนึ่ง ซึ่งโดยปกติคู่สัญญาต้องผูกพันตามสัญญาเป็นช่วงระยะเวลาตามสัญญา หากเห็นว่าสัญญาที่ทำขึ้นนั้นจะก่อให้เกิดภาระหรือความเสียหายแก่ตนเกินสมควรคู่สัญญาก็สามารถบอกเลิกสัญญาได้ จึงเห็นได้ว่ากลไกดังกล่าวนี้สามารถนำมาปรับใช้ในการคุ้มครองผู้บริโภคในสัญญาที่มีการปฏิบัติการชำระหนี้หลายครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นสัญญาที่ผู้บริโภคต้องมีการชำระราคาล่วงหน้า อยู่แล้ว

ประเทศเยอรมนีที่ได้นำหลักเกณฑ์ดังกล่าว มาปรับใช้กับสัญญาให้บริการฟิตเนส ซึ่งเป็นสัญญาที่มีการปฏิบัติการชำระหนี้หลายครั้ง และเป็นสัญญาที่คู่สัญญาต้องผูกพันตามสัญญาเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่ง (Zeitvertrag) หากว่าผู้ใช้บริการย้ายที่อยู่ (ย้ายเมือง) และระยะทางระหว่างที่อยู่ใหม่กับสถานให้บริการฟิตเนสห่างกันมาก ถือว่าการให้สัญญาให้บริการฟิตเนสดำเนินต่อไปนั้นจะก่อให้เกิดภาระเกินควรแก่ผู้ใช้บริการ ผู้ใช้บริการสามารถเลิกสัญญาดังกล่าวได้ทันที โดยที่ไม่ต้องบอกกล่าวเลิกสัญญาล่วงหน้าภายในระยะเวลา (อาจเป็นระยะเวลาที่คู่สัญญาตกลงกำหนดกันเองในสัญญา หรือเป็นระยะเวลาอันสมควร โดยพิจารณาจากลักษณะของสัญญาและฐานะของคู่สัญญาฝ่ายที่จะใช้สิทธิเลิกสัญญาประกอบด้วย) (มาตรา 314 BGB) นอกจากนั้นแล้วเหตุจากการที่ผู้ใช้บริการตั้งครุภักดิ์ได้รับคำแนะนำทางการแพทย์ไม่ให้ฝึก (training) ต่อไป⁶³ ถูกเกณฑ์ทหาร หรืออยู่ในช่วงต้องไปบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวมแทนการเกณฑ์ทหาร (Zivildienst) ถือได้ว่าเป็นเหตุผลสำคัญอันทำให้ผู้ใช้บริการมีสิทธิเลิกสัญญาได้เช่นกัน เพราะฉะนั้นแม้สัญญาจะมีข้อกำหนดว่าผู้ใช้บริการจะต้องชำระค่าบริการตามสัญญาต่อไป แม้ว่าจะไม่ได้มาใช้บริการก็ตาม

⁶² Markesinis, Basil S., Unberath, Hannes, Johnston, Angus Charles., *The German law of contract: a comparative treatise*, Oxford: Hart Pub., 2006, pp. 436-437. อ้างถึงในธีระรัตน์ จีระวัฒนาและคณะ. หน้าเดิม.

⁶³ Amtsgericht Frankfurt (AZ: 32 C 3558/96-19) คดีเกี่ยวกับผู้ใช้บริการหญิงรายหนึ่งที่ใช้บริการฟิตเนสเป็นเวลา 2 ปี และต่อมาพบว่าตนมีปัญหาสุขภาพ จึงต้องการเลิกสัญญา สถานให้บริการฟิตเนสได้เรียกร้องค่าบริการส่วนที่เหลือตามกำหนดเวลาในสัญญาและอ้างข้อกำหนดในสัญญาที่ว่า ความเจ็บป่วย การย้ายที่อยู่ และเหตุการณ์อื่นใดที่คล้ายคลึงกัน ไม่ทำให้สมาชิกหลุดพ้นจากหน้าที่ในการชำระค่าบริการ ซึ่งในคดีนี้ศาลได้ตัดสินว่าข้อกำหนดในสัญญาไม่มีผลใช้บังคับ เพราะทำให้ผู้ใช้บริการเสียเปรียบอย่างไม่เป็นธรรม. อ้างถึงในธีระรัตน์ จีระวัฒนาและคณะ. เล่มเดิม. หน้า 152.

ข้อกำหนดดังกล่าวไม่มีผลใช้บังคับทั้งนี้เพราะอาการเจ็บป่วย ความจำเป็นทางด้านอาชีพการงาน หรือการตั้งครุภรณ์สามารถเกิดขึ้นได้เสมอ⁶⁴ ซึ่งศาลอาจจะให้สิทธิผู้ใช้บริการบอกกล่าวเลิกสัญญาได้ทันที หรือให้สัญญาให้บริการพิตเนสระงับไปในช่วงเวลาที่มีเหตุหรืออุปสรรคทำให้ผู้ใช้บริการไม่สามารถไปใช้บริการพิตเนสได้ กล่าวคือตราบไคท์เหตุดังกล่าวยังมีอยู่ผู้ใช้บริการก็ไม่ต้องชำระค่าบริการ นอกจากนั้นแล้วสิทธิของผู้ใช้บริการในการเลิกสัญญาเมื่อมีเหตุผลสำคัญ ไม่สามารถถูกจำกัดหรือยกเลิกได้โดยข้อกำหนดหรือข้อตกลงในสัญญา (Allgemeine Geschäftsbedingungen) ได้⁶⁵

นอกจากสิทธิในการบอกเลิกสัญญาแล้วผู้ใช้บริการในสัญญาพิตเนสยังได้รับความคุ้มครองตามบทบัญญัติว่าด้วยข้อกำหนดในสัญญา (Allgemeine Geschäftsbedingungen AGB § 305-310) ตัวอย่างเช่น สัญญาที่มีการกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำ (Grundlaufzeit) ไว้ในสัญญา หากกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำนั้นจะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ใช้บริการมากเกินไป ผู้ใช้บริการสามารถบอกเลิกสัญญาได้ก่อนครบกำหนดระยะเวลาที่กำหนดนั้น โดยศาลจะใช้ดุลพินิจในการพิจารณาว่ากำหนดระยะเวลาขั้นต่ำดังกล่าวนี้เหมาะสมหรือไม่ ซึ่งโดยทั่วไปถือว่า 6-12 เดือนถือเป็นกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำที่เป็นธรรม เมื่อข้อกำหนดเกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำของสัญญาถือว่าไม่มีผลบังคับ เพราะถือว่ากำหนดระยะเวลาดังกล่าวก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่คู่สัญญาอีกฝ่าย สัญญาดังกล่าวก็จะกลายเป็นสัญญาไม่มีกำหนดระยะเวลา ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ใช้บริการที่ต้องการเลิกสัญญาก็สามารถบอกกล่าวเลิกสัญญาได้ทุกเมื่อ แต่ผู้ใช้บริการที่ต้องการเลิกสัญญาจะต้องบอกกล่าวล่วงหน้าภายในกำหนดเวลาที่แน่นอน หรือกรณีข้อกำหนดเกี่ยวกับการต่อระยะเวลาของสัญญาโดยอัตโนมัติ (Automatische Vertragsverlängerung) หากผู้ใช้บริการไม่บอกเลิกสัญญาภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ให้สัญญานั้นมีการต่อระยะเวลาของสัญญาโดยอัตโนมัติ ซึ่งหากกรณีมีการต่อระยะเวลาเกินกว่า 6 เดือน ศาลมักจะถือว่าข้อกำหนดดังกล่าวก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมเกินสมควรแก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเกิน และไม่ถือว่าข้อกำหนดดังกล่าวมีผลใช้บังคับ

แต่แนวคำพิพากษาของศาลและความเห็นในทางวิชาการเกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาของสัญญา ข้อกำหนดการต่อเวลาสัญญา รวมถึงกำหนดระยะเวลาในการบอกเลิกสัญญาล่วงหน้ายังคงเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ว่าจะกำหนดระยะเวลาเท่าใด จึงจะถือว่าเป็นระยะเวลาที่สมควร ศาลของประเทศเยอรมนี (Bundesgerichtshof) ได้มีคำพิพากษาที่ได้ตัดสินไว้ ลงวันที่ 4 ธันวาคม ค.ศ. 1996, Az.: XII ZR 193/95 ว่าสัญญาที่มีกำหนดระยะเวลา 6 เดือน และข้อกำหนดการต่อเวลาสัญญาต่อไปอีก 6 เดือน ถือเป็นระยะเวลาที่สมควร สัญญาดังกล่าวจึงผลใช้บังคับได้

⁶⁴ BGH, Az.: XII ZR 55/95, Urteil vom 23. 10. 1996. อ้างถึงใน ชีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 152.

⁶⁵ แหล่งเดิม.

ซึ่งเมื่อพิจารณาเทียบเคียงตามบทบัญญัติในมาตรา 39 ข้อ 9 BGB สัญญาให้บริการฟิตเนสจะมีกำหนดเวลาสูงสุดได้ไม่เกิน 2 ปี และข้อกำหนดการต่อเวลาสัญญาได้อีก 1 ปี พร้อมข้อกำหนดระยะเวลาบอกกล่าวเลิกสัญญาล่วงหน้าภายใน 3 เดือน ถือว่าเป็นข้อสัญญาที่มีผลใช้บังคับได้ แต่ทว่ากำหนดระยะเวลาสูงสุดของสัญญาดังกล่าวยังคงเป็นที่โต้แย้งกันอยู่ในวงวิชาการและในแนวคำพิพากษาของศาล ความเห็นส่วนใหญ่เห็นว่ากำหนดเวลาสูงสุดของสัญญาให้บริการฟิตเนสเป็นระยะเวลา 2 ปี นั้นเป็นกำหนดเวลาที่ยาวนานเกินไป โดยเป็นการคำนึงถึงแต่เพียงการรักษาผลประโยชน์ของฝ่ายผู้ให้บริการฟิตเนสแต่เพียงฝ่ายเดียว ส่วนประเด็นที่ทั้งนักวิชาการและศาลเห็นตรงกันคือเรื่องระยะเวลาบอกกล่าวเลิกสัญญาล่วงหน้าภายใน 3 เดือน เมื่อข้อตกลงเกี่ยวกับกำหนดเวลาในสัญญาให้บริการฟิตเนสไม่มีผลใช้บังคับเพราะถือว่าเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม ส่งผลให้สัญญาดังกล่าวกลายเป็นสัญญาไม่มีกำหนดเวลา ซึ่งหมายความว่าหากคู่สัญญาต้องการเลิกสัญญาจะต้องบอกกล่าวเลิกสัญญาล่วงหน้าก่อน⁶⁶

3.2.2 กฎหมายในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบจารีตประเพณี (Common Law)

กฎหมายในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบจารีตประเพณี (Common Law) ที่ใช้ในการศึกษา คือ กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศแคนาดา ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

3.2.2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

สำหรับกฎหมายของสหรัฐอเมริกาที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคในกรณีของสัญญาให้บริการฟิตเนส ได้แก่

กฎหมายว่าด้วยสัญญาให้บริการด้านบันเทิงและสันทนาการที่มีการชำระค่าบริการล่วงหน้า (Prepaid Entertainment contracts Act) ของมลรัฐ Ohio และกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection Laws) ของมลรัฐ Wisconsin

ซึ่งสาระสำคัญของกฎหมายดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

1) กฎหมายสัญญาให้บริการด้านบันเทิงและสันทนาการที่มีการชำระค่าบริการล่วงหน้า (Prepaid Entertainment Contracts Act) ของมลรัฐ Ohio

กฎหมายว่าด้วยสัญญาให้บริการด้านบันเทิงและสันทนาการที่มีการชำระค่าบริการล่วงหน้า (Prepaid Entertainment Contracts Act) ของมลรัฐ Ohio เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับแก่สัญญาที่มีการชำระค่าบริการล่วงหน้า เพื่อการให้บริการกิจกรรมบันเทิงและการสันทนาการ (Prepaid Entertainment Contracts) โดยกฎหมายฉบับดังกล่าวได้ให้คำจำกัดความของสัญญาให้บริการกิจกรรมบันเทิงและการสันทนาการที่มีการชำระค่าบริการล่วงหน้าไว้ใน section 1345.41

⁶⁶ ธีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 153.

ว่าเป็นสัญญาซึ่งผู้บริโภค ต้องชำระค่าบริการหรือมีหน้าที่ผูกพันที่จะชำระค่าบริการก่อนที่จะได้รับบริการบางส่วนหรือทั้งหมดโดยที่จะต้องเป็นสัญญาให้บริการประเภทที่กำหนดไว้ในกฎหมายคือ⁶⁷

(1) การเรียน การสอนเด่นร่ารวมถึงการให้บริการเด่นร่าและการสอนเด่นร่าในห้องบอลล์รูมหรือการเต้นในลักษณะอื่นๆ ที่จัดให้มีแก่ผู้เข้าเรียนไม่ว่าจะเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

(2) บริการ social referral service ซึ่งหมายรวมถึงบริการในการจับคู่กับเพศตรงข้าม ไม่ว่าจะโดยผ่านการบริการจัดให้มีการแนะนำตัว ออกเดท หรือการพบปะรูปแบบอื่นในทางสังคม และต้องมีการชำระค่าบริการเพื่อให้ได้มาซึ่งการบริการดังกล่าว

(3) บริการฝึกอบรมศิลปะการป้องกันตัว ไม่ว่าจะการฝึกอบรมนั้นๆ จะมีวัตถุประสงค์ให้เกิดความเป็นเลิศหรือไม่ก็ตาม

(4) การให้บริการสปาเพื่อสุขภาพซึ่งรวมไปถึง การสอน การฝึก การให้ความช่วยเหลือในรูปแบบกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมกายภาพ (physical culture) การออกกำลังกายเพื่อพัฒนาเสริมสร้างร่างกาย การลดขนาดของรูปร่างหรือพัฒนารูปร่าง หรือกิจกรรมอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันหรือการใช้บริการอุปกรณ์หรือเครื่องอำนวยความสะดวกในสปาเพื่อสุขภาพ โรงยิม หรือการใช้ประโยชน์ในอุปกรณ์หรือเครื่องอำนวยความสะดวกที่มีไว้เพื่อประโยชน์ของกิจกรรมเพื่อสุขภาพดังกล่าว ซึ่งมีไว้สำหรับเพื่อสมาชิกในกลุ่ม คลับ สมาคมหรือองค์การที่จัดขึ้นมาโดยวัตถุประสงค์เพื่อทำกิจกรรมเพื่อสุขภาพนั้นๆ ซึ่งการให้บริการพิเฒนสกีอยู่ในความหมายของการให้บริการสปาเพื่อสุขภาพ ตามข้อนี้ด้วย

โดยที่สัญญาให้บริการกิจกรรมบันเทิงและการสันทนาการที่มีการชำระค่าบริการล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาให้บริการด้านบันเทิงและสันทนาการที่มีการชำระค่าบริการล่วงหน้า (Prepaid Entertainment Contracts Act) ของมลรัฐ Ohio นี้ ไม่หมายความรวมถึงการให้บริการที่ไม่แสวงผลกำไร ซึ่งให้บริการโดยโรงเรียนรัฐบาลหรือโรงเรียนเอกชน มหาวิทยาลัย หรือการให้บริการที่จัดขึ้นโดยมลรัฐหรือหน่วยงานทางการเมืองอื่นๆ หรือที่จัดให้มีการให้บริการ โดยองค์การทางศาสนาเชื้อชาติหรือชุมชน

กฎหมายดังกล่าวมีกลไกหลายประการในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคที่เป็นผู้ใช้บริการหลายประการ คือ

⁶⁷ แหล่งเดิม.

ก. กลไกเกี่ยวกับรูปแบบและข้อกำหนดในสัญญา

กฎหมายสัญญาให้บริการด้านบันเทิงและสันทนาการที่มีการชำระค่าบริการล่วงหน้า ได้กำหนดให้รูปแบบของสัญญาให้บริการกิจกรรมบันเทิงและการสันทนาการที่มีการชำระค่าบริการล่วงหน้าจะต้องมีข้อกำหนดดังนี้⁶⁸

ก) จะต้องทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของผู้บริโภคและผู้ประกอบการและต้องจัดให้มีต้นฉบับอีกฉบับหนึ่ง (Copy) ให้แก่ผู้บริโภคในขณะที่ผู้บริกองกลงลายมือชื่อ

ข) จะต้องไม่กำหนดระยะเวลาของสัญญาให้มีผลตลอดชีวิตของผู้บริโภค

ค) จะต้องไม่กำหนดระยะเวลาของสัญญาในลักษณะอย่างอื่นนอกจากระบุไว้อย่างชัดเจนเป็นจำนวนปีหรือเป็นช่วงเวลาของปีที่กำหนดอย่างแน่ชัด (Definite part of a year) และจะต้องมีระยะเวลาไม่เกินกว่าสามปี

ง) จะต้องมีการระบุในสัญญาว่าผู้ประกอบการส่งคืนข้อมูลหรือสิ่งของอื่นใดที่มีลักษณะเป็นการส่วนตัวอันได้มาโดยตรงหรือไม่ก็ตาม จากผู้บริโภคซึ่งหมายรวมถึงข้อมูลที่ระบุในใบวัดระดับ ใบสอบถาม รูปภาพ ข้อมูลพื้นฐาน โดยการส่งคืนจะต้องส่งทางไปรษณีย์แบบปกติภายใน 30 วัน หลังจากสัญญาสิ้นสุดหรือนับจากวันที่มีการยกเลิกการให้บริการไม่ว่าด้วยเหตุใด

จ) จะต้องมีการระบุในสัญญาว่า ถ้าผู้บริโภคไม่อาจใช้ประโยชน์จากการบริการของผู้ประกอบการไม่ว่าด้วยเหตุที่ผู้บริโภคตายหรือความพิการ จะต้องมีการพิจารณาาคำนวณส่วนของสัญญาช่วงเวลาที่ได้มีการจัดให้มีอุปกรณ์หรือเครื่องอำนวยความสะดวกพร้อมสำหรับให้บริการจากระยะเวลาทั้งหมดที่ตกลงจะให้บริการและผู้บริโภคจะมีความรับผิดชอบเฉพาะค่าบริการในส่วนก่อนที่จะเกิดความตายหรือความพิการนั้นเท่านั้น โดยไม่คำนวณรวมถึงระยะเวลาที่การจัดให้มีอุปกรณ์หรือเครื่องอำนวยความสะดวกพร้อมสำหรับให้บริการโดยไม่คิดค่าบริการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของข้อกำหนดของสัญญา โดยที่ผู้ขายต้องได้ส่งมอบจำนวนเงินที่เกินกว่าผู้ซื้อต้องรับผิดชอบให้แก่ผู้ซื้อหรือผู้แทนภายใน 30 วัน นับจากที่ได้รับหนังสือแจ้งถึงความตายหรือความพิการ

ฉ) จะต้องมีการกำหนดในสัญญาว่าจะต้องมีการปฏิบัติการชำระหนี้ภายใน 180 วันนับแต่วันที่ทำสัญญา

⁶⁸ Ohio Prepaid Entertainment Contract Act S. 1345.42 (B). อ้างถึงใน วีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 73.

ข) จะต้องมีการกำหนดในสัญญาว่าถ้าหากผู้บริโภคได้ย้ายถิ่นฐานทำให้อยู่ห่างจากสถานที่ให้บริการหรือสถานที่ให้บริการที่มีลักษณะใกล้เคียงกันอย่างยิ่งที่ผู้ประกอบการจะจัดให้แทนเป็นระยะทางเกินกว่า 25 ไมล์และหากว่าผู้บริโภคได้แจ้งผู้ประกอบการเป็นหนังสือว่าผู้บริโภคมีเจตนาจะย้ายถิ่นฐานและได้ร้องขอให้มีการเลิกสัญญา จะต้องมีการพิจารณาคำนวณส่วนของสัญญาช่วงเวลาที่ได้มีการจัดให้มีอุปกรณ์หรือเครื่องอำนวยความสะดวกพร้อมสำหรับให้บริการจากระยะเวลาทั้งหมดที่ตกลงจะให้บริการและผู้ซื้อจะมีความรับผิดชอบเฉพาะค่าบริการในส่วนก่อนที่จะมีการย้ายถิ่นฐานตามความเป็นจริงโดยไม่คำนวณรวมถึงระยะเวลาที่การจัดให้มีอุปกรณ์หรือเครื่องอำนวยความสะดวกพร้อมสำหรับให้บริการโดยไม่คิดค่าบริการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของข้อกำหนดของสัญญา โดยที่ผู้ประกอบการมีสิทธิเรียกร้องให้มีการส่งมอบและตรวจสอบถึงหลักฐานที่สมเหตุสมผลของการย้ายถิ่นฐานเช่นว่า นั้นแล้วผู้ประกอบการต้องได้ส่งมอบจำนวนเงินที่เกินกว่าผู้ซื้อต้องรับผิดชอบให้แก่ผู้ซื้อ

ข) จะต้องมีการกำหนดในสัญญาว่าถ้าหากในกรณีที่ผู้ขายได้ย้ายสถานที่ให้บริการ ทำให้อยู่ห่างจากถิ่นที่อยู่ของผู้ซื้อเป็นระยะทางเกินกว่า 25 ไมล์ หรือในกรณีที่ผู้ขายได้ปิดสถานที่ให้บริการและสถานที่ให้บริการที่มีลักษณะใกล้เคียงกันอย่างยิ่งที่ผู้ประกอบการจะจัดให้แทนอยู่ในระยะทาง 25 ไมล์ จะต้องมีการพิจารณาคำนวณส่วนของสัญญาช่วงเวลาที่ได้มีการจัดให้มีอุปกรณ์หรือเครื่องอำนวยความสะดวกพร้อมสำหรับให้บริการจากระยะเวลาทั้งหมดที่ตกลงจะให้บริการ และผู้ซื้อจะมีความรับผิดชอบเฉพาะค่าบริการในส่วนก่อนที่จะมีการย้ายหรือปิดสถานที่ประกอบการตามความเป็นจริงโดยไม่คำนวณรวมถึงระยะเวลาที่การจัดให้มีอุปกรณ์หรือเครื่องอำนวยความสะดวกพร้อมสำหรับให้บริการโดยไม่คิดค่าบริการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของข้อกำหนดของสัญญา เช่นนั้นแล้วผู้ขายต้องได้ส่งมอบจำนวนเงินที่เกินกว่าผู้ซื้อต้องรับผิดชอบให้แก่ผู้ซื้อ

ฅ) ห้ามมิให้มีการเรียกร้องให้ผู้ซื้อชำระค่าบริการเกินกว่า 50 ดอลลาร์ หรือร้อยละ 10 ของค่าบริการทั้งหมดตามสัญญา (แล้วแต่ว่ากรณีใดจะต่ำกว่า) ก่อนที่จะมีการจัดให้มีอุปกรณ์หรือเครื่องอำนวยความสะดวกหรือบริการอันเป็นวัตถุประสงค์แห่งสัญญาสำหรับการให้บริการของผู้ซื้อ⁶⁹

ข. กลไกเกี่ยวกับหลักประกันในการปฏิบัติการชำระหนี้ทางฝ่ายผู้ประกอบการ

โดยที่ section 1345.421 กำหนดให้ผู้ประกอบการจัดให้มีหลักประกันในการปฏิบัติชำระหนี้ในกรณีที่อุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกซึ่งเป็นวัตถุประสงค์แห่ง

⁶⁹ แหล่งเดิม.

สัญญาะนั้นยังอยู่ในระหว่างการก่อสร้างหรือไม่อยู่ในขณะทำสัญญาที่เรียกว่า Surety Bond โดยที่ผู้ประกอบการจะต้องจัดให้มีซึ่ง Surety Bond โดยให้มลรัฐ Ohio เป็นผู้มีสิทธิตามสัญญาได้และเพื่อประโยชน์ของบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการชำระค่าบริการสำหรับอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งมีได้จัดให้มีขึ้นโดยที่ผู้ประกอบการจะต้องจัด Surety Bond ให้มีผลจนถึง 24 เดือนหลังจากการจัดให้มีซึ่งอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกตามสัญญาและเปิดให้ใช้บริการ⁷⁰

ก. กลไกเกี่ยวกับสิทธิในการเลิกสัญญาของผู้บริโภค

Section 1345.43 (A) ได้กำหนดถึงสิทธิในการเลิกสัญญาของฝ่ายผู้บริโภคในลักษณะที่ว่า นอกจากสิทธิในการเพิกถอนคำเสนอและเลิกสัญญาในกรณีอื่นๆ แล้ว ผู้บริโภคย่อมมีสิทธิที่จะเลิกสัญญาให้บริการกิจกรรมบันเทิงและการสนทนาการที่มีการชำระค่าบริการล่วงหน้าจนกระทั่ง 24 นาฬิกาของวันทำการวันที่สามนับจากวันที่มีการให้บริการตามสัญญาเป็นครั้งแรก และหากเป็นกรณีที่ ณ วันที่ ผู้บริโภคลงลายมือชื่อในสัญญานั้นไม่ได้ปรากฏว่ามีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกหรือการบริการตามสัญญานั้นอยู่ ผู้บริโภคมีสิทธิที่จะเลิกสัญญาจนกระทั่ง 24 นาฬิกาของวันทำการวันที่เจ็ดนับจากวันที่มีการให้บริการตามสัญญาเป็นครั้งแรก⁷¹

2) กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection Laws) ของมลรัฐ Wisconsin

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของมลรัฐ Wisconsin เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเกี่ยวกับกิจกรรมบันเทิง ศิลปะ และกิจกรรมยามว่าง (Entertainment, Art and Leisure) บัญญัติอยู่ใน section 100.177 ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวได้มีกลไกในการคุ้มครองผู้บริโภคที่เข้าเป็นสมาชิกของบริการฟิตเนสหรือการบริการลดน้ำหนักไว้หลายลักษณะดังนี้

(1) สัญญาเข้าเป็นสมาชิกต้องทำเป็นหนังสือและต้องส่งมอบต้นฉบับอีกฉบับหนึ่งให้แก่ผู้บริโภคด้วย⁷²

(2) สัญญาจะต้องเปิดเผยค่าสมาชิกทั้งหมดรวมทั้งดอกเบี้ยค่าบริการอย่างอื่น⁷³

(3) สัญญาจะต้องมีระยะเวลาที่ระบุเฉพาะเจาะจงไปโดยที่จะต้องไม่เกินกว่า 2 ปี (หรือ 3 ปีในกรณีที่สัญญามีการกำหนดถึง โปรแกรมการรักษาน้ำหนักให้คงที่)⁷⁴

⁷⁰ แหล่งเดิม.

⁷¹ แหล่งเดิม.

⁷² Wisconsin Statutes. 100.77 (2). อ้างถึงใน ธีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 77.

⁷³ แหล่งเดิม.

(4) สัญญาจะต้องระบุถึงอุปกรณ์หรือเครื่องอำนวยความสะดวกหรือบริการที่จะจัดให้มีอย่างชัดเจน ถ้าหากมีอุปกรณ์หรือเครื่องอำนวยความสะดวกหรือการบริการใดที่ยังไม่สามารถจัดให้ได้ขณะวันที่ทำสัญญา จะต้องมีการระบุวันที่ (ซึ่งต้องไม่เกินกว่า 6 เดือนหลังจากทำสัญญา) ที่จะจัดให้มีซึ่งอุปกรณ์หรือเครื่องอำนวยความสะดวกหรือบริการเช่นว่านั้น⁷⁵

(5) ผู้ประกอบการนั้นไม่อาจเรียกให้ผู้บริโภคชำระค่าบริการเกินกว่า 25 ดอลลาร์สหรัฐหรือ 10 เปอร์เซ็นต์ของค่าบริการทั้งหมดตามสัญญาแล้วแต่ว่ากรณีใดจะต่ำกว่าอีกกรณี ก่อนที่จะจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการตามสัญญา⁷⁶

(6) สัญญาจะต้องกำหนดให้ผู้บริโภคมีสิทธิเลิกสัญญาภายใน 3 วันหลังจากทำสัญญาและหากผู้บริโภคใช้สิทธิเช่นว่านั้น ผู้ประกอบการจะต้องคืนค่าบริการภายใน 21 วัน โดยหักค่าบริการตามจริงซึ่งได้มีการจัดให้ผู้บริโภคจนถึงวันเลิกสัญญา⁷⁷

(7) สัญญาจะต้องระบุว่าถ้าหากมีกรณีซึ่งไม่อาจจัดให้มีซึ่งอุปกรณ์หรือเครื่องอำนวยความสะดวกหรือบริการในช่วงระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา (นอกเหนือจากเป็นการดูแลรักษาตามปกติหรือการปรับปรุงคุณภาพ) ผู้บริโภคไม่มีหน้าที่ต้องชำระค่าบริการสำหรับระยะเวลาที่ยังเหลืออยู่ ถ้าหากผู้บริโภคได้ชำระราคาล่วงหน้าไปแล้ว ผู้ประกอบการต้องชำระราคาคืนในส่วนสำหรับระยะเวลาตามสัญญาที่เหลืออยู่ หรือผู้บริโภคอาจจะเลือกที่จะไปใช้สิทธิของตนในสถานที่ให้บริการอื่นจนครบกำหนดเวลาตามสัญญาก็ย่อมได้⁷⁸

(8) สัญญาต้องกำหนดว่าในกรณีที่ผู้บริโภคตายหรือพิการระหว่างระยะเวลาของสัญญาและผู้บริโภคไม่อาจเข้าใช้อุปกรณ์หรือเครื่องอำนวยความสะดวกหรือรับบริการได้ ผู้บริโภคมิต้องรับผิดชอบในราคาสำหรับช่วงเวลาที่เหลือตามสัญญา⁷⁹

(9) ผู้ประกอบการมิอาจเรียกให้ผู้บริโภคชำระค่าบริการล่วงหน้าเกินกว่า 100 ดอลลาร์ก่อนที่ผู้บริโภคจะได้เข้าถึงบริการและเครื่องอำนวยความสะดวกที่กำหนดไว้ในสัญญา เว้นแต่ผู้ประกอบการได้ยื่นหลักประกัน (filed security) แก่ กรมเกษตรกรรม การค้า และการคุ้มครองผู้บริโภค (Department of Agriculture, Trade & Consumer Protection) โดยที่ผู้ประกอบการต้องยื่นหลักประกันอย่างน้อย 25,000 ดอลลาร์ สหรัฐ โดยที่ผู้ประกอบการต้องจัดให้

⁷⁴ แหล่งเดิม.

⁷⁵ แหล่งเดิม.

⁷⁶ แหล่งเดิม.

⁷⁷ แหล่งเดิม.

⁷⁸ แหล่งเดิม.

⁷⁹ แหล่งเดิม.

มีหลักประกันในรูปแบบของพันธบัตร หนังสือรับรองเงินฝาก (certificate of deposit), escrow account เล็ดเตอร์ออฟเครดิตประเภทไม่สามารถเพิกถอนได้โดยที่ กรมเกษตรกรรม การค้า และการคุ้มครองผู้บริโภค (Department of Agriculture, Trade & Consumer Protection) จะต้องรักษาหลักประกันไว้เพื่อประโยชน์ของผู้บริโภคที่มีได้รับการชำระค่าบริการคืน⁸⁰

(10) สิทธิตามสัญญาหรือข้อต่อผู้ที่ผู้ซื้อที่มีต่อผู้ขายย่อมถือว่ามีต่อทายาทหรือผู้ได้รับประโยชน์จากผู้ขายด้วย (seller's "assignee" or "successor")⁸¹

(11) ผู้ประกอบการไม่อาจบังคับใช้สัญญาต่อผู้บริโภคได้หากเป็นกรณีดังต่อไปนี้

ก. สัญญานั้นเกิดจากความสำคัญผิด กลฉ้อฉล ความหลงผิดหรือการแสดงออกที่ทำให้เข้าใจผิดต่อผู้บริโภค

ข. สัญญานั้นขัดต่อกฎหมายแห่งมลรัฐ หรือมีวัตถุประสงค์ที่จะไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

ค. ผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามชำระหนี้ของตนให้ถูกต้อง⁸²

3.2.2.2 ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียมีกฎหมายหลักในการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติหลักปฏิบัติทางการค้า (Trade Practices Act 1974) ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการควบคุมการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจให้เกิดความเป็นธรรม และควบคุมการประกอบธุรกิจเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้บริโภคด้วย และประเทศออสเตรเลียก็มีบทบัญญัติเป็นพิเศษในเรื่องการให้บริการฟิตเนส เป็นการเฉพาะ ได้แก่ กฎหมายการบริการฟิตเนส(การจ่ายค่าธรรมเนียมล่วงหน้า) (Fitness Services (Pre-paid Fees) Act 2000 No 95) ของมลรัฐ New South Wales และ แนวการควบคุมการค้าที่เป็นธรรม (ประมวลหลักปฏิบัติในอุตสาหกรรมฟิตเนส) Fair Trading (Fitness Industry Code of Practice) Regulations 2007 ของมลรัฐ Western Australia ที่กำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมเพื่อคุ้มครองคุ้มครองผู้บริโภคจากการทำสัญญาฟิตเนส ซึ่งสาระสำคัญของกฎหมายดังกล่าว มีดังนี้

1) กฎหมายการให้บริการฟิตเนส (ที่มีการจ่ายค่าธรรมเนียมล่วงหน้า) Fitness Services (Pre-paid Fees) Act 2000 No 95 ของมลรัฐ New South Wales

⁸⁰ แหล่งเดิม.

⁸¹ แหล่งเดิม.

⁸² แหล่งเดิม.

ในปี ค.ศ. 1998 กรมการค้าที่เป็นธรรม (Department of Fair Trading) ได้จัดทำประมวลแนวปฏิบัติสำหรับศูนย์ให้บริการฟิตเนส (Code of Practice for Fitness Centres) เนื่องมาจากการให้บริการของอุตสาหกรรมฟิตเนสขาดมาตรฐาน อย่างไรก็ตามประมวลแนววิธีปฏิบัติดังกล่าวไม่ใช่กฎหมายจึงไม่อาจมีผลใช้บังคับต่อสถานประกอบการฟิตเนสทั่วไป คงใช้บังคับได้เฉพาะกับสถานประกอบการฟิตเนสที่สมัครใจเข้าปฏิบัติตามเท่านั้น

ในปี พ.ศ. 1999 กระทรวงเพื่อการค้าที่เป็นธรรม Minister for Fair Trading ได้นำประมวลแนววิธีปฏิบัติสำหรับศูนย์ให้บริการฟิตเนสดังกล่าว ขึ้นเสนอเสนอต่อที่ปรึกษาทางด้านการกีฬาของมลรัฐ New South Wales และเมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาหลักเกณฑ์ดังกล่าว ได้มีการเสนอให้นำหลักเกณฑ์ตามประมวลแนววิธีปฏิบัติสำหรับศูนย์ให้บริการฟิตเนสมาร่างเป็นกฎหมาย เพื่อให้ใช้บังคับแก่ผู้ประกอบการให้บริการฟิตเนส ที่มีการเรียกเก็บค่าบริการล่วงหน้าจากผู้ใช้บริการเกินกว่า 12 เดือน

ในระหว่างที่มีการพิจารณาประมวลวิธีแนวปฏิบัติสำหรับศูนย์ให้บริการฟิตเนส ได้มีผู้ประกอบการให้บริการฟิตเนสหลายรายประสบปัญหาทางการเงิน จึงได้ปิดกิจการลง และมีผู้ประกอบการให้บริการฟิตเนสบางส่วนที่ไม่สามารถคืนจำนวนเงินที่เรียกเก็บล่วงหน้าให้แก่ผู้บริโภคได้ นอกจากนี้ยังมีผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มบริษัทข้ามชาติเข้าสู่ตลาดในประเทศออสเตรเลียโดยคิดราคาค่าใช้บริการที่ถูกกว่า แต่สัญญา มีระยะเวลาของการให้บริการที่นานกว่าเข้ามาประกอบธุรกิจโดยที่ไม่ได้ตกลงที่จะนำประมวลแนววิธีปฏิบัติสำหรับศูนย์ให้บริการฟิตเนสมาใช้บังคับแก่ตน ปัญหาดังกล่าวนำมาซึ่งความกังวลในประเด็นที่ว่าหากผู้ประกอบการฟิตเนสที่เสนอการให้บริการฟิตเนสในระยะเวลาอันนานให้แก่สมาชิกและไม่สามารถรักษาระดับคุณภาพของการให้บริการได้ตั้งแต่ตลอดอายุสัญญา หรืออาจจะมีการเลิกประกอบกิจการไปกลางคันซึ่งผู้บริโภคอาจได้รับความเสียหาย และก่อให้เกิดผลกระทบต่อธุรกิจการให้บริการฟิตเนส รัฐบาลของมลรัฐ New South Wales จึงได้บัญญัติกฎหมายคือ Fitness Service (Pre-paid Fees) Act 2000 ขึ้นมาโดยกฎหมายดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนมีนาคม ค.ศ. 2001 เป็นต้นมา

เมื่อได้พิจารณากฎหมาย Fitness Service (Pre-paid Fees) Act 2000 No 95 ของ New South Wales นั้นจะพบได้ว่ากฎหมายดังกล่าวได้วางกลไกสำคัญในการคุ้มครองผู้บริโภคในสัญญาให้บริการฟิตเนสโดยไว้ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) การคุ้มครองผู้บริโภคโดยการห้ามเรียกเก็บค่าบริการล่วงหน้าเป็นระยะเวลาอันนานเกินกว่า 12 เดือน

⁸³Fitness Service (Pre-paid Fees) Act 2000 กำหนดห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการฟิตเนสเรียกหรือรับค่าบริการล่วงหน้าเกินกว่า 12 เดือน ทั้งนี้ระยะเวลาที่เกินกว่า 12 เดือนนั้นอาจจะเป็นกรณีที่เป็นเวลาต่อเนื่องกันหรือไม่ต่อเนื่องกันก็ได้แต่รวมแล้วเกิน 12 เดือน อย่างไรก็ตามกฎหมายได้กำหนดข้อยกเว้นการเรียกเก็บค่าบริการล่วงหน้าดังกล่าวไว้ให้ผู้ประกอบกิจการบริการฟิตเนสสามารถเรียกหรือรับค่าบริการล่วงหน้าสำหรับระยะเวลาที่เกินกว่า 12 เดือน หากเข้า 2 เงื่อนไขดังต่อไปนี้

ก. มีการจ่ายค่าบริการเป็นรายงวดตามข้อตกลง

ข. จำนวนค่าบริการฟิตเนสและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จ่ายเป็นงวดๆ สำหรับ 12 เดือน แรกนั้นจะต้องพิจารณาเทียบกับค่าบริการทั้งหมดได้เป็นอัตราส่วนและเรียกได้ไม่เกินอัตราส่วนของเวลา 12 เดือน เทียบกับของเวลาทั้งหมด

ตัวอย่างเช่น ผู้บริโภคได้ทำสัญญาเข้าใช้ในธุรกิจการให้บริการฟิตเนส เป็นระยะเวลา 3 ปี โดยมีค่าบริการทั้ง 3,000 ดอลลาร์ออสเตรเลียโดยชำระเป็นงวดๆ ระยะเวลา 12 เดือน เมื่อเทียบกับระยะเวลาทั้งหมด 3 ปี จึงคิดเป็นอัตราส่วน 1 ใน 3 ดังนั้นค่าบริการสำหรับ 12 เดือนแรกนั้นจะต้องเป็น 1 ใน 3 ของค่าบริการทั้งหมด ในกรณีนี้ผู้ประกอบธุรกิจสามารถเรียกค่าบริการสำหรับ 12 เดือนแรกได้ไม่เกิน 1000 ดอลลาร์ออสเตรเลีย⁸⁴

นอกจากการห้ามเรียกเก็บค่าบริการล่วงหน้าเป็นระยะเวลานานเกิน 12 เดือนแล้วหากสถานที่ให้บริการฟิตเนสนั้นเป็นสถานที่ที่ผู้ให้บริการฟิตเนสทำสัญญาเช่ามาจากบุคคลอื่น กฎหมายจะกำหนดห้ามมิให้ผู้บริการเรียกหรือรับค่าบริการล่วงหน้าเกินกว่าระยะเวลาที่เช่าสถานที่ให้บริการฟิตเนสที่ตนเป็นผู้เช่า เว้นแต่จะเข้าเงื่อนไข ประการดังต่อไปนี้คือ⁸⁵

ก) ผู้ให้บริการฟิตเนสแจ้งวันหมดระยะเวลาของสัญญาเช่าให้ผู้บริโภคทราบเป็นหนังสือ

⁸³ New South Wales Fitness Service (Pre-paid Fees) Act 2000. Art. 8 (1), (2), (3). อ้างถึงใน ธีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 119-120.

⁸⁴ อัตราแลกเปลี่ยนเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2554. 1 ดอลลาร์ออสเตรเลีย = 32.9421 บาท สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2554, จาก

http://www.bot.or.th/thai/statistics/financialmarkets/exchangerate/_layouts/application/exchangerate/exchangerate.aspx

⁸⁵ New South Wales Fitness Service (Pre-paid Fees) Act 200. Art. 9 (1). อ้างถึงใน ธีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 120.

ข) ผู้บริโภคยอมรับเป็นหนังสือว่าได้รับการแจ้งถึงวันครบกำหนดระยะเวลาของสัญญาเช่าจากผู้ให้บริการ

(2) การคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งเข้าทำสัญญาใช้บริการฟิตเนสที่ได้มีการชำระค่าบริการล่วงหน้าแล้ว แต่ผู้ประกอบการยังคงมิได้จัดให้มีบริการตามสัญญาภายใน 3 เดือน

ในกรณีต่อไปนี้ Fitness Services (Pre-paid Fees) Act 2000 ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจเรียกหรือรับค่าบริการล่วงหน้าสำหรับบริการที่จะจัดให้มีในอนาคต ได้แก่

ก. ผู้ให้บริการมีเจตนาในขณะที่เรียกและรับค่าบริการล่วงหน้า

ข. มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าในระยะเวลาที่เรียกให้ชำระค่าบริการล่วงหน้า หรือรับค่าบริการล่วงหน้า ผู้ให้บริการตระหนัก หรือเมื่อพิจารณาอย่างสมเหตุสมผลแล้วควรจะตระหนักว่า ผู้ให้บริการไม่สามารถจัดให้มีบริการดังกล่าวได้ภายใน 3 เดือน นับจากวันที่มีการเรียกค่าบริการล่วงหน้าหรือรับค่าบริการล่วงหน้า

ขณะที่ข้อ 10 (2) กำหนดให้ผู้ให้บริการที่รับค่าบริการล่วงหน้า สำหรับการบริการที่จะจัดให้ขึ้นในอนาคตหรือที่เกี่ยวข้องจะต้องคืนค่าบริการล่วงหน้าที่ดังกล่าวแก่ผู้บริโภคตามระยะเวลาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายหากว่าผู้ให้บริการไม่อาจจัดให้มีบริการตามที่ตกลงในระยะเวลา 3 เดือน นับจากวันที่มีการรับค่าบริการล่วงหน้าเช่นว่า โดยที่ระยะเวลาที่บัญญัติไว้นั้นเป็นไปตามข้อ 10 (5) คือระยะเวลา 7 วันนับจากวันที่สิ้นสุดกำหนดสามเดือนจากวันที่มีการรับกำหนดให้สัญญาที่จะจัดให้มีบริการในอนาคตนั้นถูกยกเลิกโดยผลของกฎหมายในวันทีระยะเวลาสามเดือนนับจากวันที่ทำสัญญา หากว่าผู้ให้บริการไม่จัดให้ซึ่งบริการตามที่ตกลงภายใน 3 เดือน นับจากวันที่ทำสัญญา⁸⁶

(3) การคุ้มครองผู้บริโภค โดยการห้ามจำหน่ายจ่ายโอนค่าบริการที่รับชำระล่วงหน้าจากผู้บริโภค

ข้อ 11 แห่ง Fitness Services (Pre-paid Fees) Act 2000 No 95 ได้วางหลักคุ้มครองผู้บริโภคในสัญญาให้บริการฟิตเนสโดยอาศัยกลไกการชำระค่าบริการและการห้ามจำหน่ายจ่ายโอนค่าบริการที่รับชำระล่วงหน้า

โดยที่ข้อ 11 (1) กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจให้บริการฟิตเนสซึ่งได้รับค่าบริการล่วงหน้าจากผู้ใช้บริการแล้วจะต้องมีหน้าที่ดังต่อไปนี้คือ

ก. ต้องเก็บสงวนค่าบริการที่รับชำระล่วงหน้าจากผู้บริโภค ไม่ให้มีการจำหน่ายจ่ายโอนจนกว่าจะมีการจัดให้ซึ่งบริการตามสัญญา

⁸⁶ ธีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 121.

ข. ผู้ประกอบธุรกิจให้บริการฟิตเนสต้อง ปฏิบัติตามข้อ 11 และ กฎหมายลำดับรองที่ออกตามความของข้อ 11 นี้ อย่างเคร่งครัด

ซึ่งการชำระค่าบริการล่วงหน้าจะต้องชำระผ่านบัญชีทรัสต์ของสถาบัน การเงินที่ได้รับอำนาจตามกฎหมายและสงวนค่าบริการล่วงหน้าไว้ในบัญชีตามที่กฎหมายลำดับ รองตามข้อ 11 (2) โดยที่ผู้ประกอบธุรกิจให้บริการฟิตเนสนั้น ยังจะต้องมีหน้าที่ที่จะต้องทำรายการ เกี่ยวกับการเคลื่อนบัญชีทรัสต์ดังกล่าวอีกด้วย

2) กฎหมายการค้าที่เป็นธรรม(ประมวลหลักปฏิบัติในอุตสาหกรรมฟิตเนส) Fair Trading (Fitness Industry Code of Practice) Regulations 2007 ของมลรัฐ Western Australia

ตามความข้อ 42 และข้อ 43 แห่ง กฎหมายการค้าที่เป็นธรรม(Fair Trading Act 1987) แห่งมลรัฐ Western Australia ได้กำหนดให้มีการออกประมวลแนววิธีปฏิบัติระหว่าง ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการที่เป็นผู้บริโภคในธุรกิจการให้บริการบางประเภทอย่างเฉพาะเจาะจงซึ่ง มีฐานะเป็นกฎเกณฑ์ในการควบคุมกำกับดูแล(Regulations) ในปี ค.ศ. 2007 ได้มีการออกแนว ปฏิบัติชื่อว่า Fair Trading (Fitness Industry Code of Practice) Regulations 2007 หรือกฎหมาย การค้าที่เป็นธรรม (ประมวลหลักปฏิบัติในอุตสาหกรรมฟิตเนส) ซึ่งได้วางหลักเกณฑ์สำคัญๆ ในการคุ้มครองผู้บริโภคในการเข้าใช้บริการในธุรกิจการให้บริการฟิตเนสไว้ดังนี้

(1) การคุ้มครองผู้บริโภคในรูปแบบของสัญญา และการส่งมอบหนังสือ สัญญาแก่ผู้บริโภค

เพื่อความชัดเจนแน่นอนของสัญญาให้บริการฟิตเนส กฎหมายการค้าที่ เป็นธรรม (ประมวลหลักปฏิบัติในอุตสาหกรรมฟิตเนส) หรือFair Trading (Fitness Industry Code of Practice) Regulations 2007 จึงได้กำหนดให้การทำสัญญาให้บริการฟิตเนสต้องทำเป็นหนังสือ และจะต้องระบุวันที่ทำสัญญาโดยผู้บริโภคและลงลายมือชื่อของผู้บริโภค หลังจากนั้นผู้ประกอบ ธุรกิจการให้บริการฟิตเนสจะต้องส่งมอบสัญญาฉบับหนึ่งที่ได้ลงลายมือชื่อแล้ว แก่ผู้บริโภคโดย ทันทีนับแต่มีการลงลายมือชื่อ นอกจากนี้กฎหมายยังได้กำหนดรายการที่จะต้องระบุในสัญญา เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคอีกทางหนึ่งด้วย โดยรายการดังกล่าวที่จะต้องระบุในสัญญา ได้แก่⁸⁷

ก. ชื่อและที่อยู่ของผู้ให้บริการ

ข. หากว่าผู้ให้บริการเป็นบริษัท จะต้องระบุหมายเลข Australian Company Number (ACN);

ค. สิทธิหน้าที่ของผู้ให้บริการและผู้บริโภค

⁸⁷ Western Australia Fair Trading (Fitness Industry Code of Practice) Regulations 2007, Art.14-16.

- ง. รายละเอียดของบริการที่จะจัดให้มีตามสัญญา
- จ. ข้อความที่พิมพ์โดยใช้ตัวอักษรขนาด 14 ว่าสัญญาดังกล่าวอยู่ภายใต้กฎหมายเกี่ยวกับการให้ระยะเวลาไต่ตรง 48 ชั่วโมง
- ฉ. ขั้นตอนเกี่ยวกับการเลิกสัญญาในช่วงระยะเวลาไต่ตรงตามที่กฎหมายกำหนด
- ช. วันเวลาที่ระยะเวลาไต่ตรงเริ่มต้นและสิ้นสุด
- ซ. เหตุแห่งการเลิกสัญญาออกเหนือจากตามข้อ 19 แห่ง Fair Trading (Fitness Industry Code of Practice) Regulations 2007
- ฅ. ค่าบริหารจัดการที่ผู้บริโภคจะต้องจ่ายให้แก่ผู้ให้บริการหากผู้บริโภคเลิกสัญญา
- ก) ในระหว่างระยะเวลาไต่ตรง
- ข) ด้วยสาเหตุอื่นตามที่กำหนดในสัญญา
- ญ. ค่าบริการทั้งหมดตามสัญญา หากมีการแยกค่าบริการสำหรับบริการเฉพาะอย่างต้องมีการระบุถึงค่าบริการและรายละเอียดของบริการที่เกี่ยวข้องกับค่าบริการนั้น
- ฎ. วิธีการจ่ายเงิน
- ฏ. วันที่ศูนย์ฟิตเนสจะเปิดให้บริการวันแรกหากมีการทำสัญญาก่อนหน้าศูนย์ฟิตเนสจะเปิดให้บริการ
- ฐ. หากเป็นกรณีที่เป็นสัญญาที่ไม่กำหนดระยะเวลาสิ้นสุด (Ongoing contract) จะต้องมีข้อความต่อไปนี้ในอยู่ในกรอบสี่เหลี่ยมซึ่งต้องปรากฏในตัวสัญญา
- “สัญญาฉบับนี้เป็นที่ไม่กำหนดระยะเวลาสิ้นสุด สัญญาประเภทนี้จะดำเนินต่อไปจนกว่าจะมีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดบอกเลิกสัญญาโดยวิธีที่กำหนดไว้ในสัญญา
- หากว่าสัญญาดังกล่าวมีการชำระหนี้ผ่านการหักบัญชีโดยอัตโนมัติ ค่าสมาชิกจะถูกหักจากบัตรเครดิตหรือบัญชีต่อไปจนกว่าผู้บริโภคหรือผู้ให้บริการแจ้งยกเลิกการหักบัญชีโดยอัตโนมัติเช่นว่าต่อธนาคารหรือหรือผู้ให้บริการบัตรเครดิต แต่หากว่าฝ่ายผู้บริโภคยกเลิกข้อตกลงการหักบัญชีโดยอัตโนมัติในลักษณะที่ไม่ถูกต้องตามที่กำหนดสัญญา ฝ่ายผู้บริโภคจะต้องรับผิดชอบต่อผู้ให้บริการสำหรับความเสียหายอันเกิดจากการผิดสัญญา”

(2) การห้ามรับชำระค่าบริการล่วงหน้า

ข้อ 17 แห่ง Fair Trading (Fitness Industry Code of Practice) Regulations 2007 หรือกฎหมายการค้าที่เป็นธรรม (ประมวลหลักปฏิบัติในอุตสาหกรรมฟิตเนส) ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ให้บริการรับชำระค่าบริการล่วงหน้าเกินกว่า 12 เดือน

(3) การกำหนดระยะเวลาสูงสุดของสัญญาให้บริการฟิตเนส ในกรณีที่สถานที่ที่ใช้ให้บริการฟิตเนสนั้น ผู้ให้บริการได้เข้ามาจากบุคคลอื่น

Fair Trading (Fitness Industry Code of Practice) Regulations 2007 หรือกฎหมายการค้าที่เป็นธรรม (ประมวลหลักปฏิบัติในอุตสาหกรรมฟิตเนส) ได้วางหลักเกณฑ์การเรียกค่าชำระบริการล่วงหน้าในกรณีที่สถานที่ที่ใช้เป็นศูนย์ให้บริการฟิตเนสนั้นผู้ให้บริการได้เข้ามาจากบุคคลอื่น และสัญญาเช่าเช่นว่านั้นจะสิ้นสุดระยะเวลาภายในระยะเวลาที่ต่ำกว่า 12 เดือน และผู้ให้บริการไม่มีสิทธิที่จะต่อสัญญาเช่าดังกล่าว เช่นนั้นผู้ให้บริการไม่อาจที่จะเข้าทำสัญญาหรือขยายระยะเวลาตามสัญญาที่มีอยู่ให้เกินกว่าระยะเวลาตามสัญญาเช่าที่ตนเหลืออยู่⁸⁸

(4) การเลิกสัญญาโดยมีในระยะเวลาไต่รตรง (Cooling off period)

Fair Trading (Fitness Industry Code of Practice) Regulations 2007 ได้กำหนดให้มีช่วงเวลาไต่รตรงเป็นระยะเวลา 48 ชั่วโมง โดยวิธีนับระยะเวลาให้พิจารณาดังต่อไปนี้⁸⁹

ก. ในกรณีที่ผู้บริโภคเข้าทำสัญญากับผู้ให้บริการก่อนที่ศูนย์ให้บริการฟิตเนสจะเริ่มเปิดให้บริการวันแรกให้เริ่มนับระยะจาก

ก) นับแต่วันที่เปิดให้บริการวันแรก หากวันดังกล่าวเป็นวันที่เป็นไปตามที่ตกลงในสัญญา

ข) นับจากวันที่เปิดให้บริการวันแรกตามความเป็นจริง หากเป็นกรณีที่ศูนย์ให้บริการฟิตเนสไม่ได้เปิดให้บริการตามวันที่แจ้งให้แก่ผู้บริโภคและได้แจ้งถึงกำหนดวันเปิดให้บริการใหม่

ค) นับจากวันที่แจ้งให้แก่ผู้บริโภคว่าศูนย์ให้บริการฟิตเนสเปิดให้บริการ หาก ณ วันที่แจ้งให้ผู้บริโภคทราบถึงวันเปิดทำการใหม่เป็นไปตามสัญญาศูนย์ให้บริการฟิตเนสได้เปิดให้บริการแล้ว

ข. ในกรณีที่ผู้บริโภคเข้าทำสัญญากับผู้ให้บริการหลังจากที่ศูนย์ให้บริการฟิตเนสจะเริ่มเปิดให้บริการวันแรกให้เริ่มนับระยะจากวันที่เข้าทำสัญญา

โดยที่ข้อกำหนดระยะเวลาไต่รตรงดังกล่าวเป็นระยะเวลาที่ให้สิทธิผู้บริโภคในการเลิกสัญญาได้โดยอิสระ Fair Trading (Fitness Industry Code of Practice) Regulations 2007, Art19 ได้กำหนดวิธีการเลิกสัญญาไว้โดยในช่วงระยะเวลาไต่รตรง โดยผู้บริโภคสามารถบอกเลิกสัญญาได้โดยอิสระโดยปราศจากสาเหตุหรือเหตุผล โดยผู้บริโภคต้องทำ

⁸⁸ แหล่งเดิม.

⁸⁹ แหล่งเดิม.

หนังสือแจ้งถึงการเลิกสัญญาดังกล่าว และผู้ประกอบการให้บริการพัฒนาจะต้องส่งคืนค่าบริการ หรือค่าใช้จ่ายอื่นใดตามสัญญาให้แก่ผู้บริโภค โดยผู้ให้บริการสามารถหักค่าจัดให้มีการบริการหากว่าผู้ให้บริการจัดให้มีซึ่งบริการและผู้บริโภคไม่จ่ายค่าบริการและสามารถหักค่าบริการจัดการใน ปริมาณที่สมเหตุสมผลได้ ทั้งนี้ผู้ให้บริการต้องคืนเงินภายใน 14 วัน นับจากวันที่มีการเลิกสัญญา

3.2.2.3 ประเทศแคนาดา

กฎหมายของประเทศแคนาดาที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ กฎหมายคุ้มครอง ผู้บริโภคของมลรัฐ Ontario กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของมลรัฐ Saskatchewan กฎหมายคุ้มครอง ผู้บริโภคของมลรัฐ Manitoba และ Business Practices and Consumer Protection Act ของมลรัฐ British Columbia ซึ่งมีใจความสำคัญดังนี้

1) กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของมลรัฐ Ontario

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของมลรัฐ Ontario มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับ ธุรกิจการให้บริการพัฒนา คือ หลักในการคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับสัญญาให้บริการพัฒนา คุณลักษณะของบุคคล (personal development services)

บทบัญญัติเกี่ยวกับสัญญาให้บริการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลปรากฏ อยู่ในมาตรา 29 ถึงมาตรา 36 ในส่วน Section 1 แห่ง Consumer Protection Act, 2002 ของมลรัฐ Ontario โดยเงื่อนไขของสัญญาที่จะได้รับการคุ้มครองภายใต้บทบัญญัติดังกล่าวคือเป็นสัญญาที่ ผู้บริโภคมีหน้าที่จะต้องชำระราคาล่วงหน้า (advance payment) และวงเงินที่ผู้ใช้บริการต้องชำระสูง กว่าที่กฎหมายกำหนด คือ ต้องมีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 50 เหรียญ⁹⁰ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากฎหมายดังกล่าวมิได้ คุ้มครองสัญญาที่มีการชำระราคาจากผู้บริโภคและที่มีการให้บริการจากฝ่ายผู้ประกอบการ โดยทันที แต่จะมุ่งคุ้มครองสัญญาการให้บริการการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลที่มีการชำระค่าบริการ ล่วงหน้าเท่านั้น หากเป็นสัญญาที่มีการชำระราคาจากผู้บริโภคและมีการให้บริการจากฝ่าย ผู้ประกอบการโดยทันทีจะไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายในส่วนนี้ แต่อาจไปตกอยู่ภายใต้บังคับ ของการคุ้มครองในส่วนสัญญาผู้บริโภคในส่วนอื่น

สัญญาให้บริการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคล (Personal development services) ที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายนี้ ได้แก่ สัญญาบริการพัฒนา โหมดลิ่ง กีฬา เดินร่ำ และกิจกรรมอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน แต่บทบัญญัติในส่วนนี้จะไม่นำมาใช้กับสัญญาบริการเพื่อ พัฒนาคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไรเช่น เป็นสโมสรของเอกชนที่มี บุคคลที่เป็นสมาชิกเป็นเจ้าของสโมสรเอง หรือในกรณีที่เป็นการค้าเนินกิจการโดยกองทุนของ

⁹⁰ Ontario Consumer Protection Act, 2002 Section 29 (1) and Ontario regulation general 17/05 section 27. อ้างถึงใน ธีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 93.

ผู้ประกอบการหรือดำเนินการองค์การการกุศล หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ก็มีได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายนี้เช่นกัน

หลักในการคุ้มครองผู้บริโภคในสัญญาให้บริการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลภายใต้กฎหมายดังกล่าวคือ

(1) ข้อสัญญาต้องมีลักษณะที่ชัดเจนและเป็นธรรมตามที่กฎหมายกำหนด

วิธีการคุ้มครองผู้บริโภคด้วยการกำหนดข้อสัญญาให้ชัดเจนและเป็นธรรมนี้ได้กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจ มีหน้าที่ที่ต้องทำสัญญาเป็นหนังสือ และต้องส่งมอบหนังสือให้แก่ผู้บริโภค และต้องมีรายละเอียดตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน Ontario regulation general 17/05 โดยการแสดงรายละเอียดของสัญญานั้นจะต้องพิจารณาด้วยว่าเป็นสัญญาที่มีการตกลงกำหนดให้มีการเครื่องอุปกรณ์สำรองในการอำนวยความสะดวกในการให้บริการ ในเหตุที่เครื่องอุปกรณ์อำนวยความสะดวกหลักไม่สามารถใช้งานหรือให้บริการได้ ทั้งนี้หากเป็นสัญญาที่ไม่มีข้อตกลงเรื่องเครื่องอุปกรณ์สำรองในการอำนวยความสะดวกในการให้บริการ โดยจะมีการกำหนดรายละเอียดของสัญญาบางข้อแตกต่างออกไปบ้างเล็กน้อย แต่เนื้อหาโดยส่วนใหญ่ของสัญญาต้องแสดงรายละเอียดดังนี้

ก. ชื่อผู้บริโภค⁹¹

ข. ชื่อของผู้ประกอบการ ในกรณีที่ผู้ประกอบการที่เป็นฝ่ายดำเนินการที่แตกต่างออกไปต้องมีการระบุด้วย

ค. หมายเลขโทรศัพท์ของผู้ประกอบการ สถานที่ตั้งของผู้ประกอบการ จะดำเนินการให้บริการ ข้อมูลด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่ผู้บริโภคสามารถติดต่อกับผู้ประกอบการ ตัวอย่างเช่นหมายเลขแฟกซ์ หรือ อีเมล

ง. ชื่อของบุคคลอื่น เช่น บุคคลที่เป็นผู้เรียกร้องผู้บริโภคภายใต้สัญญา บุคคลที่เป็นผู้เจรจากับผู้บริโภค (ถ้ามี) และ บุคคลที่ตกลงทำสัญญากับผู้บริโภค

จ. สถานที่ตั้งของสิ่งอำนวยความสะดวกที่สัญญาให้บริการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลให้บริการได้

ฉ. บัญชีรายการของสัญญาให้บริการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลที่ผู้ประกอบการจะจัดให้ผู้บริโภคที่อธิบายการบริการต่างๆ อย่างชัดเจนและเป็นธรรม

ช. สัญญาให้บริการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลแต่ละสัญญา ต้องระบุวันที่บริการสามารถดำเนินการให้แก่ผู้บริโภค

⁹¹ แหล่งเดิม.

ข. ราคาที่หักลดจากราคาตามสัญญาตามสัญญาให้บริการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคล หากสัญญาบริการไม่สามารถดำเนินการได้ภายในเวลาที่กำหนด

ฉ. ในกรณีที่สัญญาให้บริการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลจะไม่ดำเนินการในระยะเวลาที่ผู้ซื้อชำระราคาต้องระบุข้อความว่า หากสัญญาบริการเพื่อพัฒนาทักษะไม่ดำเนินการในเวลาที่ผู้บริโภคระบุราคาผู้บริโภคร้องชำระราคาให้แก่ทรัสต์ที่มีชื่อและสถานที่ตั้งกำหนดไว้ในสัญญา

นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดบังคับด้วยว่าขนาดตัวพิมพ์อักษรต้องมีขนาดไม่ต่ำกว่า 10 ยกเว้นหัวข้อที่จะต้องมีขนาด 12 และพิมพ์ตัวหนา ข้อความต้องปรากฏในหน้าแรกของสัญญา มิฉะนั้นต้องมีการระบุด้วยตัวพิมพ์ขนาด 12 ตัวหนา ซึ่งให้เห็นว่าข้อสัญญาดังกล่าวนั้นปรากฏอยู่ที่ส่วนใด

ถ้าสัญญาได้รวมถึงข้อตกลงในการแลกเปลี่ยนสินค้าจะต้องระบุรายละเอียดด้วยมูลค่าราคาของสินค้าและค่าบริการที่ต้องชำระทั้งหมด รวมถึงเงื่อนไขการชำระราคาและวิธีการชำระราคา ดังนี้

ก) จำนวนสกุลเงินต่างประเทศ หากไม่ใช่เงินแคนาดา⁹²

ข) วันที่สัญญามีการตกลงทำสัญญา

ค) วันที่เริ่มปฏิบัติตามสัญญาและวันที่สัญญาสิ้นสุด

ง) สัญญาใหม่หรือขยายสัญญาหลักเกณฑ์ของการทำสัญญาใหม่หรือการขยายสัญญา และวิธีการที่ผู้ประกอบการจะต้องส่งจดหมายเกี่ยวกับการทำสัญญาใหม่หรือการขยายสัญญาผู้บริโภค และสัญญาดังกล่าวนั้นต้องกำหนดให้ผู้ประกอบการใช้วิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้ หรือกำหนดให้ผู้ประกอบการเลือกวิธีการใดก็ได้ในต่อไปนี้ ส่งทางจดหมาย หรือการส่งส่วนบุคคลไปยังที่อยู่ซึ่งผู้บริโภคกำหนดไว้ในสัญญา ส่งทางอีเมลล์ของผู้บริโภคที่ได้ให้ไว้ในสัญญา โดยแฟกซ์ไปยังหมายเลขแฟกซ์ของผู้บริโภคที่ได้ให้ไว้ในสัญญาหรือ วิธีการอื่นที่ผู้บริโภคได้ระบุไว้โดยเฉพาะตามสัญญา

จ) ต้องมีการระบุข้อความแสดงชี้แจงให้เห็นสิทธิของผู้บริโภคที่มีตามกฎหมายไม่ว่าจะเป็นสิทธิการเลิกสัญญา วิธีการยกเลิกสัญญา ผลของการยกเลิกสัญญา หน้าที่ของผู้ประกอบการ

หากเป็นสัญญาให้บริการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลที่มีการกำหนดข้อตกลงเรื่องเครื่องอุปกรณ์สำรองในการอำนวยความสะดวกในการให้บริการ จะต้องมีการให้ข้อมูลของเครื่องอุปกรณ์อำนวยความสะดวกประกอบด้วย เช่น สถานที่ตั้งของเครื่องอุปกรณ์

⁹² ธีระรัตน์ จิระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 94.

อำนาจความสะดวกหลักและสถานที่ตั้งของเครื่องอุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำรอง วันที่จะดำเนินการ โดยใช้เครื่องอำนวยความสะดวกสำรอง และวันที่จะดำเนินการบริการตามสัญญาโดยใช้เครื่องอุปกรณ์อำนวยความสะดวกหลัก เป็นต้น

นอกจากสัญญา สัญญาให้บริการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคล ต้องมีรายละเอียดตามที่หลักเกณฑ์ที่ปรากฏใน Ontario regulation general 17/05 แล้ว Protection Act 2002 ยังกำหนดเงื่อนไขสัญญาเพิ่มเติมอีก เช่น การกำหนดระยะเวลาสูงสุดของสัญญา กำหนดให้ไม่เกิน 1 ปี หากมีข้อตกลงให้มีการต่อสัญญาหรือขยายสัญญาออกไปถือว่าส่วนการต่อสัญญาหรือขยายสัญญานั้นเป็นสัญญาที่แตกต่างหากจากสัญญาเก่า อีกทั้งวิธีการต่อสัญญาหรือขยายสัญญาใหม่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด ข้อกำหนดเรื่องค่าธรรมเนียมแรกเข้าที่ต้องไม่เรียกเก็บผู้บริโภคมากกว่า 1 ครั้ง และต้องไม่มีมูลค่าสูงกว่า 2 เท่า ของค่าธรรมเนียมสมาชิกที่ชำระรายปี รวมทั้งต้องเปิดโอกาสให้ผู้บริโภคได้ผ่อนชำระค่าธรรมเนียมสมาชิกและค่าธรรมเนียมแรกเข้าอย่างน้อยหนึ่งรูปแบบ และหากเป็นไปได้ก็ควรจะให้ผู้บริโภคผ่อนชำระค่าธรรมเนียมดังกล่าวเป็นรายเดือนๆ ละเท่าๆ กันตลอดอายุสัญญา โดยที่มูลค่าค่าธรรมเนียมที่ผ่อนชำระรวมกันแล้วต้องไม่สูงเกินกว่าร้อยละ 25 ของค่าธรรมเนียมสมาชิกรายปี หรือค่าธรรมเนียมแรกเข้า⁹³

(2) การให้สิทธิผู้บริโภคในการเลิกสัญญา

ในส่วนของการให้สิทธิเลิกสัญญาโดยผู้บริโภคนั้นสามารถพิจารณาได้ดังนี้ คือ

ก. การให้สิทธิผู้บริโภคมีอิสระในการเลิกสัญญาได้ในช่วงระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด (Cooling off period) ในเวลาใดก็ได้ภายใน 10 วัน หลังจากได้รับสำเนาของสัญญาดังกล่าว และวันที่การให้บริการพร้อมที่จะดำเนินการ โดยที่ผู้บริโภคไม่จำเป็นต้องมีสาเหตุหรือเหตุผลใดๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริโภคได้มีโอกาสไตร่ตรองพิจารณาว่าการจะเข้าสู่ผูกพันตนในสัญญานั้นเหมาะสมกับตนหรือไม่⁹⁴

ข. การให้สิทธิผู้บริโภคในการเลิกสัญญาของเพราะเหตุผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามมีกฎหมายกำหนด ในกรณีที่ผู้ประกอบการไม่ได้มอบสำเนาของ

⁹³ Ontario Consumer Protection Act, 2002 Section 31(1), 33(1),34(1),(2)and Ontario regulation general 17/05 section 30. อ้างถึงใน ชีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. หน้าเดิม.

⁹⁴ แหล่งเดิม.

สัญญาที่ทำตามเงื่อนไขถูกต้องตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ให้แก่ผู้บริโภค ผู้บริโภคมีสิทธิเลิกสัญญา ดังกล่าวได้ภายใน 1 ปี นับแต่วันเข้าทำสัญญา⁹⁵

ทั้งนี้วิธีการใช้สิทธิเลิกสัญญาและผลของการเลิกสัญญาโดยผู้บริโภค จะมีลักษณะเช่นเดียวกันกับกรณีการใช้สิทธิเลิกสัญญาของผู้บริโภคในส่วนของสัญญาที่มีการตกลงปฏิบัติการชำระหนี้ในอนาคต

(3) การให้มีการชำระเงินผ่านระบบทรัสต์

บทบัญญัติมาตรา 36 แห่ง Consumer Protection Act, 2002 ได้สร้างระบบการชำระเงินผ่านทรัสต์ โดยจะให้ทรัสต์ให้เป็นผู้รับชำระราคาจากผู้บริโภคได้ และทรัสต์จะโอนเงินที่ผู้บริโภคชำระให้แก่ตน ให้แก่ผู้ประกอบการก็ต่อเมื่อผู้ประกอบการพร้อมที่จัดให้มีการบริการแก่ผู้บริโภค โดยหากผู้ประกอบการไม่สามารถจัดให้มีเครื่องมืออุปกรณ์อำนวยความสะดวกเพื่อจัดบริการให้แก่ผู้บริโภคตามที่ได้กำหนดไว้ ผู้บริโภคมีสิทธิเรียกคืนราคาที่ชำระไปจากทรัสต์ได้ บทบัญญัติมาตรา 36 ได้กำหนดรายละเอียดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับทรัสต์ ดังนี้

ห้ามมิให้ผู้ประกอบการที่เป็นผู้จัดให้มีบริการเรียกให้ผู้บริโภคชำระราคาค่าบริการในกรณีที่ผู้ประกอบการไม่สามารถจัดให้มีบริการในเวลานั้นได้ ยกเว้นในกรณีที่ผู้ประกอบการจัดให้มีทรัสต์ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนไว้ภายใต้ The Loan and Trust Corporations Act เป็นผู้ชำระราคาแทน เว้นแต่ผู้บริโภคตกลงยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้ประกอบการจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์อำนวยความสะดวกอย่างอื่นมาทดแทนสำรองไปก่อน⁹⁶

หากปรากฏว่าเครื่องมืออุปกรณ์อำนวยความสะดวกของผู้ประกอบการที่จัดให้บริการไม่สามารถใช้ได้ตามเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา ทรัสต์จะต้องคืนค่าบริการที่ได้รับมาจากผู้บริโภค เว้นแต่ผู้บริโภคได้มีความยินยอมอนุญาตในสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรที่จะให้นายทรัสต์เก็บราคาที่ชำระไปไว้ แต่ความยินยอมของผู้บริโภคนี้ให้มีผลไม่เกินกว่า 90 วัน แต่ผู้บริโภคสามารถให้นายทรัสต์เก็บราคาที่ชำระไปต่อไปได้อีก โดยการให้อนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรเมื่อการให้ความยินยอมครั้งแรกสิ้นระยะเวลา⁹⁷

ในกรณีที่ผู้ประกอบการที่จัดให้มีการบริการจัดให้มีทรัสต์เพื่อชำระราคาค่าบริการจากผู้บริโภค กฎหมายให้ถือว่า การแจ้งข้อความใดๆ แก่ทรัสต์ให้ถือว่าได้แจ้งต่อผู้ประกอบการแล้วรวมทั้งเงินจำนวนใดๆ ที่ผู้ประกอบการสามารถนำไปใช้ได้ ทรัสต์ก็ย่อมสามารถ

⁹⁵ แหล่งเดิม.

⁹⁶ แหล่งเดิม.

⁹⁷ แหล่งเดิม.

นำไปใช้ได้ภายในขอบเขตของกองทุนที่ทรัสต์ที่ถือครองกองทุนทรัสต์อย่างเพียงพอเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว⁹⁸

หน้าที่สำคัญของทรัสต์⁹⁹

ก. เมื่อได้รับชำระหนี้จากผู้บริโภค ทรัสต์จะต้องออกใบเสร็จยืนยันการชำระหนี้เป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้บริโภค และระบุข้อเท็จจริงว่าการชำระหนี้ดังกล่าวทำให้เกิดความผูกพันตามมาตรา 30 ถึง 35

ข. ห้ามมิให้ทรัสต์ที่ส่งมอบเงินจากผู้บริโภคให้แก่กองทุนของผู้ประกอบการจนกว่าการให้บริการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะจะพร้อมให้บริการ

ค. ทรัสต์ต้องคืนเงินที่ได้รับชำระตามสัญญาแก่ผู้บริโภค ถ้าผู้บริโภคยกเลิกสัญญาให้บริการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลตามที่กฎหมายกำหนดไว้

2) กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของมลรัฐ Saskatchewan

(1) กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของมลรัฐ Saskatchewan มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการให้บริการฟิตเนส คือ กลไกคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับสัญญาให้บริการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคล (personal development services) เช่นเดียวกับกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของมลรัฐ Ontario

โดยกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของมลรัฐ Saskatchewan ได้กำหนดว่าสัญญาให้บริการทักษะให้หมายความถึงสัญญาที่มีการให้บริการฟิตเนสเพื่อ การควบคุมน้ำหนัก โยคะ การพัฒนาพรสวรรค์ การถ่ายภาพอันเกี่ยวกับโยคะ และ การพัฒนาพรสวรรค์ ศิลปะ การป้องกันตัว กีฬา เต้นรำ หรือบริการอื่นในทำนองเดียวกัน และการให้บริการอื่นใดที่กำหนดในกฎหมายลำดับรวมไปถึงการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการแนะนำ ฟุตบอล หรือช่วยในการบริการดังกล่าวข้างต้น และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ผู้บริโภคใช้ในการให้บริการดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าบริการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลที่กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคจะเข้าใช้ บริการเพื่อทำกิจกรรมอันเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะ หรือเพื่อการผ่อนคลายส่วนบุคคลเป็นหลัก นอกจากนี้สัญญาให้บริการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลดังกล่าวจะตกอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายต่อเมื่อเป็นสัญญาที่มีการกำหนดให้มีการชำระค่าบริการล่วงหน้า และมีจำนวนค่าบริการเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด คือเป็นสัญญาให้บริการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลที่มีมูลค่าเกินกว่า 50 เหรียญ ทั้งนี้บทบัญญัตินี้จะไม่นำมาใช้กับสัญญาให้บริการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลที่ผู้ประกอบการเป็นองค์กรที่ไม่มีวัตถุประสงค์ในการหากำไร หรือเป็นกรณีที่ผู้ประกอบการเป็น

⁹⁸ แหล่งเดิม.

⁹⁹ แหล่งเดิม.

หน่วยงานของรัฐ คลับส่วนตัวที่สมาชิกเป็นเจ้าของร่วมกัน และยังไม่ใช้บังคับแก่องค์กรธุรกิจ หรือ ธุรกรรมของผู้บริโภคบางประเภทที่กำหนดยกเว้นในกฎหมายลำดับรอง¹⁰⁰

โดยกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์ ต่างๆ ในการคุ้มครอง ผู้บริโภคในสัญญาให้บริการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลไว้ดังนี้

ก. สัญญาให้บริการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลจะต้องทำเป็นหนังสือ

สัญญาให้บริการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลจะต้องทำเป็นหนังสือ และมีข้อมูลต่างๆตามกฎหมายกำหนด หากยังไม่มีการทำสัญญาหรือตามสัญญายังไม่มีข้อความตามที่กฎหมายกำหนดผู้ประกอบการจะไม่สามารถเรียกค่าบริการจากผู้บริโภคได้ ส่วนข้อมูลที่กฎหมายกำหนดให้มีในสัญญานั้นได้แก่¹⁰¹

ก) ชื่อของผู้บริโภค และชื่อผู้ประกอบการ

ข) หมายเลขโทรศัพท์ และที่อยู่ของผู้ประกอบการ

ค) วิธีการติดต่อผู้ประกอบการ หากผู้ประกอบการทำตลาดผ่านสื่อ

เช่น แฟกซ์ อีเมล

ง) ชื่อของบุคคลที่ติดต่อ เจรจา หรือทำสัญญากับผู้บริโภค

จ) สถานที่ที่จะมีการให้บริการ

ฉ) วันที่ทำสัญญา

ช) วันเริ่มให้บริการ

ซ) รายการในการให้บริการ พร้อมรายละเอียดของบริการตามสมควร

ฅ) จำนวนเงินทั้งหมดที่ผู้บริโภคต้องชำระตามสัญญา

ญ) สกุลเงิน หากไม่ได้มีการกำหนดราคาเป็นสกุลเงินแคนาดา

ฎ) เงื่อนไข วิธีการชำระเงิน และผลของการไม่ชำระเงิน

ฏ) วันที่มีจัดบริการให้แก่ผู้บริโภค

ฐ) ถ้อยแถลงว่าหากยังไม่มีการให้บริการให้แก่ผู้บริโภคในวันที่จะมีการชำระเงิน ให้ผู้บริโภคชำระเงินต่อทรัพย์สินที่กำหนดในสัญญาพร้อมทั้งที่อยู่ของทรัพย์สิน

ฑ) ถ้อยแถลงถึงสิทธิของผู้บริโภคเรื่องการเลิกสัญญา และสิทธิในการได้รับการเยียวยาตามกฎหมาย

ฒ) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการต่ออายุสัญญา หรือขยายอายุสัญญา

¹⁰⁰ Saskatchewan Consumer Protection Act 76. 30 (e), 76.31 (1), 76.31 (2) Saskatchewan Consumer Protection Regulations 2007, 16. อ้างถึงใน ธีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 111.

¹⁰¹ แหล่งเดิม.

ณ) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนสินค้า หรือบริการ

ค) ข้อจำกัด หรือเงื่อนไขอื่นใดที่ใช้บังคับแก่สัญญา

Consumer Protection Regulations 2007 ได้กำหนดรายการต่างๆ ที่ผู้ประกอบการจะต้องแจ้งให้ผู้บริโภคทราบ โดยที่ผู้ประกอบการจะต้องระบุในสัญญาถึงรายละเอียดต่าง ๆ นั้น ซึ่งสิทธิในการเลิกสัญญาเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญอย่างหนึ่งที่จะต้องแจ้งรายละเอียดให้ผู้บริโภคทราบ โดยใน Regulation ได้กำหนดให้ผู้ประกอบการจะต้องมีข้อความดังนี้ เพื่อระบุถึงสิทธิของผู้บริโภค

“ผู้บริโภคมีสิทธิเลิกสัญญาภายใน 7 วัน นับแต่ผู้บริโภคได้รับสำเนาสัญญา และผู้ประกอบการได้จัดหาบริการไว้เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ผู้บริโภคไม่จำเป็นต้องแจ้งเหตุผลในการบอกเลิกสัญญาให้แก่ผู้ประกอบการทราบ¹⁰²

นอกจากนี้จากผู้บริโภคอาจมีสิทธิบอกเลิกสัญญาด้วยเหตุอื่นใด มีสิทธิหน้าที่หรือการได้รับการเยียวยาความเสียหายตามกฎหมายซึ่งผู้บริโภคสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่สำนักคุ้มครองผู้บริโภคของมลรัฐ Saskatchewan

ในการบอกเลิกสัญญาผู้บริโภคจะต้องส่งคำบอกกล่าวเลิกสัญญาให้แก่ผู้ประกอบการโดยตรง หรือโดยจดหมายลงทะเบียน หรือโดยวิธีการอื่นใดตามที่กำหนดในสัญญา

หากผู้บริโภคบอกเลิกสัญญา ผู้ประกอบการจะคืนเงินให้แก่ผู้บริโภคภายใน 15 วัน”

จะพบได้ว่าข้อมูลที่จะต้องระบุในสัญญาดังกล่าวนั้นเป็นสิทธิในการเลิกสัญญาและสิทธิในการได้รับเงินคืนของผู้บริโภค ที่กฎหมายต้องการให้ผู้บริโภคทราบถึงสิทธิดังกล่าว จึงได้กำหนดบังคับให้ผู้ประกอบการต้องพิมพ์ข้อมูลดังกล่าวลงในสัญญา โดยจะต้องพิมพ์ไว้ในหน้าแรกของสัญญา หรือจะต้องพิมพ์ด้วยตัวอักษรขนาดใหญ่ให้ปรากฏในหน้าแรกเพื่อให้ผู้บริโภคเห็นได้ว่าข้อความดังกล่าวอยู่ในหน้าใดของสัญญา

ข. การส่งมอบสัญญาอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้บริโภค

เมื่อได้มีการทำสัญญาระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภคแล้ว ผู้ประกอบการจะต้องส่งมอบสัญญาอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้บริโภคภายในเวลา และตามวิธีการที่กฎหมายกำหนด ซึ่งใน Consumer Protection Regulation 2007 ได้กำหนดให้ผู้ประกอบการจะต้องส่งมอบ

¹⁰² แหล่งเดิม.

สัญญาอีกฉบับให้แก่ผู้บริโภคภายใน 15 วัน หลังจากมีการทำสัญญา โดยสามารถส่งทางอีเมลล์ แฟกซ์ จดหมาย หรือวิธีการอื่นใดที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้บริโภคได้รับสัญญาดังกล่าวแล้วก็ได้¹⁰³

ค. ข้อกำหนดตามสัญญา

ห้ามมิให้มีการทำสัญญาที่มีกำหนดระยะเวลาเกินกว่า 2 ปี หากมีการทำสัญญาที่มีระยะเวลาเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดให้ถือว่าระยะเวลาตามสัญญาส่วนที่เกินกว่ากฎหมายกำหนดให้ตกเป็นโมฆะ หากในสัญญามีข้อกำหนดในเรื่องการต่ออายุสัญญา ข้อกำหนดในเรื่องการต่ออายุสัญญานั้นจะต้องเป็นการต่อสัญญาที่ไม่ทำให้ระยะเวลาตามสัญญาทั้งหมดมากขึ้นไปกว่า 2 ปี เช่นกัน หากมีการกำหนดข้อสัญญาเรื่องการต่อสัญญาที่เกินกว่าระยะเวลาดังกล่าว จะตกเป็นโมฆะเช่นกัน นอกจากนี้ในการเรียกเก็บเงินตามสัญญาผู้ประกอบการจะสามารถเรียกเก็บเงินล่วงหน้าได้อย่างมากเพียง 1 ปีเท่านั้น¹⁰⁴

หากผู้ประกอบการยังคงมีสัญญาเดิมกับผู้บริโภคอยู่ห้ามมิให้ผู้ประกอบการทำสัญญาใหม่กับผู้บริโภคเว้นแต่สัญญาใหม่มีความแตกต่างกันสัญญาเดิมในสาระสำคัญเป็นอย่างมากซึ่งความแตกต่างในข้อกำหนดของสัญญา หรือวันเริ่มต้นให้บริการจะไม่ถือว่าเป็นความแตกต่างในสาระสำคัญ หากมีการทำสัญญาใหม่โดยฝ่าฝืนกฎหมายให้ถือว่าสัญญาใหม่เป็นโมฆะ ทั้งนี้การต่ออายุสัญญาตามสัญญาเดิมไม่ถือว่าเป็นการทำสัญญาใหม่หากการต่ออายุสัญญาเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดก็สามารถทำได้

สำหรับรายละเอียดในการต่อสัญญานั้น Consumer Protection Regulations 2007 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการต่อสัญญาไว้ว่า¹⁰⁵ ก่อนสัญญาจะหมดอายุไม่น้อยกว่า 30 วัน แต่ไม่เกิน 90 วัน ผู้ประกอบการอาจส่งคำบอกกล่าวเป็นหนังสือเพื่อต่อสัญญาหรือขยายอายุสัญญา โดยผู้ประกอบการจะต้องระบุวันที่จะทำสัญญาใหม่ สถานที่ วิธีการในการติดต่อผู้ประกอบการแจ้งให้ผู้บริโภคทราบว่าข้อเสนอในการต่อสัญญาเป็นไปตามกฎหมายคือเป็นการแจ้งขอต่อสัญญาก่อนสัญญาจะหมดอายุไม่น้อยกว่า 30 วัน แต่ไม่เกิน 90 วัน และแจ้งว่าจะไม่มีการต่อหรือขยายสัญญาก่อนวันที่ระบุในคำบอกกล่าวขอต่อสัญญาและจะไม่มีการต่อ หรือขยายสัญญา หากผู้บริโภคปฏิเสธ อีกทั้งผู้ประกอบการจะต้องแจ้งรายการการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขจากสัญญาเดิมให้ชัดเจนด้วย

¹⁰³ แหล่งเดิม.

¹⁰⁴ แหล่งเดิม.

¹⁰⁵ แหล่งเดิม.

ง. การชำระเงินเป็นงวด

ผู้ประกอบการจะต้องจัดให้มีการชำระเงินเป็นงวด โดยแต่ละงวดให้มีระยะเวลาในการชำระเงินกำหนดเป็นรายเดือน ทั้งนี้แต่ละงวดจะต้องมีการกำหนดให้มีการชำระเงินไม่เกินงวดละร้อยละ 25¹⁰⁶

จ. การเลิกสัญญา

กฎหมายได้ให้ผู้บริโภคมีสิทธิในการบอกเลิกสัญญาได้โดยไม่จำเป็นต้องมีเหตุผลในการเลิกสัญญา¹⁰⁷ โดยผู้บริโภคสามารถบอกเลิกสัญญาได้ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับสำเนาสัญญาซึ่งผู้ประกอบการได้จัดบริการเตรียมไว้ให้แก่ผู้บริโภคแล้ว

นอกจากจากการเลิกสัญญาโดยไม่จำเป็นต้องมีเหตุผลในการเลิกสัญญาแล้วผู้บริโภคยังสามารถเลิกสัญญาได้ ภายใน 1 ปี นับจากทำสัญญาหากผู้บริโภคได้รับสำเนาสัญญาแล้วไม่ปรากฏว่ามีข้อความตามที่กฎหมายกำหนด หรือผู้บริโภคอาจบอกเลิกสัญญาได้ทุกเมื่อหากมีข้อเท็จจริงบางอย่างที่เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญตามที่กำหนดในกฎหมายลำดับรอง¹⁰⁸ ซึ่งข้อเท็จจริงบางอย่างที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญนี้อาจเป็นกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงของตัวผู้บริโภคเองหรือผู้ประกอบการก็ได้ โดยการเปลี่ยนแปลงของผู้บริโภคเช่น¹⁰⁹ กรณีที่ผู้บริโภคตาย พิกัด มีจิตผิดปกติโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือลายลักษณ์อักษรจากแพทย์ หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ได้ยืนยันว่าหากมีการรับบริการพัฒนาทักษะต่อไปจะก่อให้เกิดอันตรายหรือเป็นการไม่เหมาะสมต่อสุขภาพของผู้บริโภค นอกจากนี้การที่ผู้บริโภคย้ายที่อยู่ออกไปไกลกว่า 30 กิโลเมตรจากระยะห่างระหว่างที่อยู่ของผู้บริโภคกับสถานประกอบการของผู้ประกอบการก็ถือเป็นข้อเท็จจริงบางอย่าง ที่มีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญด้วยแต่วันแต่ผู้ประกอบการจะได้จัดให้มีบริการที่เท่าเทียมกับสัญญาเดิมให้แก่ผู้บริโภคในระยะทางไม่ไกลกว่า 30 กิโลเมตร จากที่อยู่ใหม่ของผู้บริโภค

ส่วนการเปลี่ยนแปลงของผู้ประกอบการที่จะถือเป็นข้อเท็จจริงบางอย่างที่เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญได้แก่¹¹⁰ ผู้ประกอบการไม่สามารถให้บริการได้ หรือไม่สามารถให้บริการในส่วนที่เป็นสาระสำคัญได้ เนื่องจากผู้ประกอบการเลิกกิจการ หรือมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานในสาระสำคัญ หรือผู้ประกอบการย้ายสถานประกอบการไปไกลกว่า

¹⁰⁶ แหล่งเดิม.

¹⁰⁷ แหล่งเดิม.

¹⁰⁸ แหล่งเดิม.

¹⁰⁹ แหล่งเดิม.

¹¹⁰ แหล่งเดิม.

10 กิโลเมตรนับจากสถานประกอบการเดิม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเช่นว่านี้ของผู้ประกอบการก็เป็นเหตุให้ผู้บริโภคบอกเลิกสัญญาได้เช่นเดียวกัน

ส่วนวิธีการบอกเลิกสัญญานั้น กฎหมายกำหนดให้ทำผู้บริโภคที่จะมีสิทธิในการบอกเลิกสัญญาต้องทำคำบอกกล่าวเป็นหนังสือ โดยมีถ้อยคำที่แสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่าผู้บริโภคมีเจตนาในการเลิกสัญญา โดยผู้บริโภคสามารถบอกกล่าวเลิกสัญญาต่อผู้ประกอบการได้ด้วยตนเอง หรือโดยจดหมายลงทะเบียน หรือโดยวิธีการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในสัญญา¹¹¹

จ. การคืนเงินให้แก่ผู้บริโภค

หากมีการบอกเลิกสัญญาดังกล่าวผู้ประกอบการจะต้องคืนเงินให้แก่ผู้บริโภคภายใน 15 วัน หลังจากที่ได้รับหนังสือบอกเลิกสัญญาจากผู้บริโภคแล้ว โดยผู้ประกอบการจะต้องคืนเงินตามจำนวนและวิธีการที่กฎหมายกำหนด และภายหลังจาก 30 วัน นับแต่ผู้บริโภคได้บอกกล่าวเลิกสัญญาผู้ประกอบการจะต้องคืนตราสารเปลี่ยนมือ (เช่น เช็ค ตั๋วแลกเงิน) ที่ผู้บริโภคออกให้เพื่อชำระหนี้ตามสัญญาหากตราสารนั้นยังไม่ได้มีการขึ้นเงิน¹¹²

ส่วนวิธีการคำนวณเงินที่ผู้ประกอบการจะต้องคืนแก่ผู้บริโภคนั้น สามารถแยกพิจารณาได้เป็น 2 กรณี ได้แก่ กรณีที่มีการเลิกสัญญาเนื่องจากมีพฤติการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีสาระสำคัญของผู้บริโภค และกรณีที่มีการเลิกสัญญาเนื่องจากมีพฤติการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีสาระสำคัญของผู้ประกอบการ ซึ่ง Consumer Protection Regulations 2007 ได้กำหนดวิธีการคำนวณไว้ต่างกันดังนี้¹¹³

ก) กรณีที่มีการเลิกสัญญาเนื่องจากมีพฤติการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีสาระสำคัญของผู้บริโภค ให้คำนวณเป็นจำนวนร้อยละ 70 ของจำนวนวันที่ใช้บริหารด้วยจำนวนวันตามสัญญาแล้วคูณด้วยจำนวนเงินที่ผู้บริโภคชำระไปแล้ว¹¹⁴

ข) กรณีที่มีการเลิกสัญญาเนื่องจากมีพฤติการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีสาระสำคัญของผู้ประกอบการ ให้คำนวณ จากจำนวนวันที่ใช้บริการหารด้วยจำนวนวันตามสัญญาแล้วคูณด้วยจำนวนเงินที่ผู้บริโภคชำระไปแล้ว

¹¹¹ แหล่งเดิม.

¹¹² แหล่งเดิม.

¹¹³ แหล่งเดิม.

¹¹⁴ วีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. หน้าเดิม.

ข. ผลของการบอกเลิกสัญญา

เมื่อมีการบอกเลิกสัญญาแล้วให้ถือเป็นการยกเลิกสัญญาและถือเสมือนหนึ่งว่าไม่เคยมีสัญญาเกิดขึ้น อีกทั้งการบอกเลิกสัญญายังเป็นผลให้คำรับรอง หรือ หลักประกันที่คู่สัญญาได้ให้ไว้แก่กันเป็นการยกเลิกตามไปด้วย¹¹⁵

ผู้ประกอบการจะต้องคืนเงินให้แก่ผู้บริโภค ภายใน 15 วัน หลังจากมีการบอกเลิกสัญญา หากผู้ประกอบการไม่คืนเงินให้แก่ผู้บริโภคภายในระยะเวลาดังกล่าวผู้บริโภคสามารถเรียกเงินคืนจากผู้ประกอบการได้ในลักษณะที่เป็น Action in debt นอกจากนี้หากผู้บริโภคได้อนุมัติการชำระเงิน โดยวิธีการอื่นใดไปแล้ว การบอกเลิกสัญญาจะมีผลให้เป็นการยกเลิกการอนุมัติดังกล่าวด้วย¹¹⁶

ข. การห้ามมิให้มีการเรียกเก็บเงิน

ผู้ประกอบการรับเงินจากผู้บริโภคตามสัญญาให้บริการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลไม่ได้หากในขณะที่จะรับเงินผู้ประกอบการยังไม่สามารถให้บริการตามสัญญาได้ เว้นแต่การชำระเงินจะได้กระทำต่อทรัสต์ที่ได้รับอนุญาตตาม The Trust and Loan Corporation Act, 1997 และทรัสต์นั้นตกลงจะกระทำการในฐานะทรัสต์เพื่อการชำระเงินดังกล่าว¹¹⁷

ฅ. บทกำหนดโทษ

การฝ่าฝืนบทบัญญัติในส่วนนี้กฎหมายได้กำหนดบทลงโทษทางอาญาไว้ด้วยโดยกำหนดอัตราโทษเพิ่มขึ้นหากมีการกระทำผิดซ้ำ และยังกำหนดอัตราโทษที่แตกต่างกันระหว่างบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลด้วยกล่าวคือ กรณีการกระทำความผิดครั้งแรก บุคคลธรรมดาต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 เหรียญ หรือจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนนิติบุคคลต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 100,000 เหรียญ หากมีการกระทำความผิดซ้ำบุคคลธรรมดาต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 เหรียญ หรือจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนนิติบุคคลต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญ¹¹⁸

3) Consumer Protection Act ของมลรัฐ Manitoba

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของมลรัฐ Manitoba คือ Consumer Protection Act ซึ่งในส่วนของ Part XV นั้นเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสัญญาให้บริการที่มีการชำระ

¹¹⁵ Saskatchewan Consumer Protection Act 76. 43. อ้างถึงใน ธีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 114.

¹¹⁶ แหล่งเดิม.

¹¹⁷ แหล่งเดิม.

¹¹⁸ แหล่งเดิม.

ค่าบริการล่วงหน้าซึ่งเป็นลักษณะของการชำระค่าบริการในธุรกิจออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ โดยมีใจความสำคัญดังนี้

(1) การคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับสัญญาจัดให้ซึ่งบริการที่มีการชำระค่าบริการล่วงหน้า

Part XV แห่ง Consumer Protection Act ของมลรัฐ Manitoba ได้วางกลไกในการคุ้มครองผู้บริโภคในสัญญาให้บริการที่มีการชำระค่าบริการล่วงหน้า โดยที่บทบัญญัติดังกล่าวนี้ได้กำหนดคำนิยามของคำว่าบริการที่อยู่ในขอบเขตของการบังคับไว้ว่า

บริการหมายถึงการให้บริการไม่ว่าในลักษณะใดหรือสิ่งอำนวยความสะดวกในลักษณะใดๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการหรือไม่อันเป็นบริการซึ่งเกี่ยวข้องกับ¹¹⁹

ก. สุขภาพ ความแข็งแรง การออกกำลัง การเสริมสร้างร่างกายหรือสภาพของร่างกาย โมเดลลิ่ง การพัฒนาทักษะ การควบคุมอาหาร ศิลปะการป้องกัน กีฬา กีฬาเดินร่ำ และกิจกรรมอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

ข. กิจกรรมหาคู่ (Dating or introduction clubs)

ค. กิจกรรมอื่นในลักษณะเดียวกับที่กล่าวมา การให้บริการคลับหรือกิจกรรมอื่นที่ได้ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรอง และอาจรวมถึงการให้บริการฝึกอบรมด้วย (Instructional services)

สัญญาให้บริการที่จะได้รับการคุ้มครองตามบทบัญญัติดังกล่าวนี้จะต้องเข้าเงื่อนไขที่ว่าที่ผู้บริโภคมีหน้าที่ต้องชำระค่าบริการล่วงหน้าอีกประการหนึ่งด้วย ทั้งนี้หากบริการดังกล่าวเป็นบริการโดยหน่วยงานที่ไม่แสวงหากำไร มหาวิทยาลัย หรือโรงเรียนของรัฐ หรือบริการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎหมายลำดับรองจะไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายนี้ โรงเรียนของรัฐ หรือบริการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎหมายลำดับรองจะไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายนี้¹²⁰

Manitoba Consumer Protection Act นั้น ได้วางหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองผู้บริโภคดังต่อไปนี้

ก) สัญญาให้บริการที่มีการชำระราคาล่วงหน้าจะต้องทำเป็นหนังสือ

¹¹⁹ Manitoba Consumer Protection Act 121. อ้างถึงใน ชีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 99.

¹²⁰ แหล่งเดิม.

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของมลรัฐ Manitoba กำหนดให้การทำสัญญาให้บริการที่มีการชำระค่าบริการล่วงหน้าจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรและต้องมีรายละเอียดดังนี้¹²¹

- (ก) ชื่อและที่อยู่ของผู้บริโภคและผู้ประกอบการ
- (ข) คำพรรณนาถึงบริการที่จะจัดมาให้ตามสัญญา
- (ค) ค่าธรรมเนียมของบริการทั้งหมดตามสัญญา
- (ง) วันที่จะมีการให้บริการตามสัญญา หากบริการนั้น ไม่ได้มีอยู่

ในขณะทำสัญญา

(จ) ถ้อยแถลงเรื่องสิทธิในการเลิกสัญญาของผู้บริโภคที่ลายลักษณ์อักษรพิมพ์อยู่บริเวณหัวกระดาษ มีขนาดไม่เล็กกว่า 10 หน่วย โดยจะต้องมีข้อความดังต่อไปนี้ หรือมีข้อความในทำนองเดียวกันกับข้อความต่อไปนี้แจ้งให้ผู้ซื้อทราบ

“ผู้ซื้ออาจบอกเลิกสัญญาได้โดยการยื่นคำบอกกล่าวเป็นหนังสือภายใน 7 วัน หลังจากลงนามในสัญญา หากผู้ซื้อไม่บอกเลิกสัญญาภายในระยะเวลาดังกล่าวผู้ซื้อจะไม่มีสิทธิที่จะเลิกสัญญาในภายหลัง ผู้ซื้ออาจส่งคำบอกกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนถึงผู้ขาย หรือสามารถนำส่งต่อผู้ขายด้วยตนเอง หากผู้ซื้อบอกเลิกสัญญาผู้ซื้อจะได้รับเงินคืน”¹²²

(ฉ) ตารางการชำระเงินหากมีการชำระเป็นงวด

หากผู้ประกอบการทำสัญญากับผู้บริโภคโดยไม่ได้ทำเป็นหนังสือตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ซื้อจะมีสิทธิเรียกเงินคืนได้เท่ากับจำนวนที่ผู้ซื้อยังไม่ได้รับบริการ และให้ถือว่าสัญญาเป็นโมฆะ นอกจากนี้กฎหมายยังห้ามไม่ให้สัญญามีข้อกำหนดในการต่ออายุสัญญาก่อนวันครบกำหนดระยะเวลาตามสัญญานั้นด้วย¹²³

ข) สิทธิในการบอกเลิกสัญญาของผู้บริโภค

ผู้บริโภคมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ โดยการบอกกล่าวเป็นหนังสือภายใน 7 วัน หลังจากที่ทำสัญญากับผู้ขาย หรือหลังจากวันที่ผู้ประกอบการจัดให้มีบริการให้ผู้บริโภคสามารถใช้บริการได้ ทั้งนี้ผู้ซื้อจะต้องยื่นหนังสือบอกกล่าวเป็นจดหมายลงทะเบียน หรือยื่นให้แก่ผู้ขายโดยตรง ณ สถานประกอบการตามปกติของผู้ขาย หนังสือบอกกล่าวจะใช้ได้ต่อเมื่อมีข้อความแสดงให้เห็นว่าผู้ซื้อเจตนาจะบอกเลิกสัญญา เมื่อมีการบอกเลิกสัญญาแล้วผู้ซื้อจะหลุด

¹²¹ แหล่งเดิม.

¹²² แหล่งเดิม.

¹²³ แหล่งเดิม.

พ้นจากหน้าที่และความรับผิดชอบ ที่มีต่อผู้ขาย แม้ว่าผู้ซื้อจะได้ใช้บริการบางส่วนแล้ว หรือผู้ขายได้ปฏิบัติตามชำระหนี้บางส่วนแล้วก็ตาม และผู้ซื้อสามารถเรียกร้องให้ผู้ขายชำระเงินคืนให้แก่ผู้ซื้อได้ อย่างไรก็ตามผู้ขายสามารถเก็บเงินส่วนที่ผู้ซื้อได้ชำระไว้เพื่อบริการที่ได้จัดให้แก่ผู้ซื้อไปแล้ว โดยเงินส่วนดังกล่าวให้คำนวณตามสัดส่วนที่ผู้ซื้อได้ใช้บริการไปแล้ว¹²⁴

เมื่อผู้ซื้อใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาเป็นธรรมดาที่ผู้ขายจะต้องเจรจาต่อรองสอบถามถึงความไม่พึงพอใจของลูกค้าเพื่อที่จะยังคงรักษาลูกค้าไว้ไม่ให้เลิกสัญญา เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ขายต่อรองกับผู้ซื้ออย่างไม่เป็นธรรมกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของมลรัฐ Manitoba ยังกำหนดให้ผู้ขายจะต้องคืนเงินให้แก่ผู้ซื้อตามก่อนที่จะพยายามเจรจาต่อรองทำสัญญาใหม่กับผู้ซื้อ หรือเสนอสัญญาอื่นให้ผู้ซื้อ¹²⁵ นอกจากนี้เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้บริโภคมีแนวโน้มที่จะได้รับความเสียหายเป็นจำนวนเงินที่มากขึ้นระหว่างที่สัญญาฉบับเดิมยังมีผลบังคับใช้ ผู้ประกอบการจะไม่สามารถขายบริการตามสัญญาใหม่ให้แก่ผู้บริโภคได้ เว้นแต่สัญญาที่ทำขึ้นภายหลังมีการให้บริการที่แตกต่างไปจากสัญญาเดิม และมีความแตกต่างของข้อสัญญา หรือมีการเริ่มต้นของระยะเวลาในการให้บริการที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ความแตกต่างเช่นว่านั้นจะต้องเป็นความแตกต่างที่ชัดเจน¹²⁶ หากมีการฝ่าฝืนทำสัญญาใหม่ดังกล่าวขึ้นผู้ซื้อจะมีสิทธิเรียกให้ผู้ขายจะชำระเงินคืนให้ผู้ซื้อเต็มจำนวนหากมีการทำสัญญาใหม่เพื่อบริการที่รวมอยู่ในสัญญาเดิมแล้ว¹²⁷

ค) ระยะเวลาสูงสุดในการทำสัญญา

สัญญาให้บริการที่มีการชำระราคาล่วงหน้านั้นห้ามกำหนดระยะเวลาการให้บริการที่นานเกินควรอาจจะส่งผลให้ผู้บริโภคต้องผูกมัดกับสัญญา ไม่อาจเปลี่ยนใจไปใช้บริการกับผู้ประกอบการรายอื่นได้ การผูกมัดด้วยระยะเวลาของสัญญาที่ยาวนานนี้เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่จะมีการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคเกิดขึ้น กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของมลรัฐ Manitoba จึงกำหนดห้ามมิให้มีการทำสัญญาที่มีระยะเวลาการให้บริการตามสัญญานานเกินกว่า 12 เดือน¹²⁸

4) Business Practices and Consumer Protection Act ของมลรัฐ British Columbia

กลไกของการคุ้มครองและรักษาสิทธิของผู้บริโภคในสัญญาผู้บริโภค (Consumer contract) ตาม Business Practices and Consumer Protection Act ของมลรัฐ British Columbia ที่เกี่ยวข้องกัสัญญาให้บริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ 2 ลักษณะคือ

¹²⁴ แหล่งเดิม.

¹²⁵ แหล่งเดิม..

¹²⁶ แหล่งเดิม.

¹²⁷ แหล่งเดิม.

¹²⁸ แหล่งเดิม.

(1) การคุ้มครองผู้บริโภคกรณีสัญญาซึ่งมีการปฏิบัติการชำระหนี้ในอนาคต (Future performance agreement)

(2) การคุ้มครองผู้บริโภคกรณีสัญญาจัดให้มีซึ่งบริการที่มีลักษณะต่อเนื่อง (continuing services contract)

ในส่วนของ Part 4 ของ Business Practices and Consumer protection Act แห่งมลรัฐ British Columbia ได้กำหนดถึงการคุ้มครองผู้บริโภคจากการทำสัญญาที่มีการปฏิบัติการชำระหนี้ในอนาคต (future performance agreement) และสัญญาจัดให้มีซึ่งบริการที่มีลักษณะต่อเนื่อง (continuing services contract) เนื่องจากสัญญาที่มีการชำระค่าสินค้าและบริการล่วงหน้าถือว่าเป็นสัญญาที่มีการปฏิบัติการชำระหนี้ในอนาคตในทุกกรณี เพราะนัยของการชำระค่าสินค้าและบริการล่วงหน้าคือการทำที่จะต้องชำระค่าสินค้าหรือบริการก่อนที่ฝ่ายผู้ขายหรือผู้ประกอบการนั้นจะปฏิบัติการชำระหนี้ของตนหรือก็คือผู้ขายและผู้ประกอบการจะปฏิบัติการชำระหนี้ในอนาคตนั่นเอง กลไกในการคุ้มครองสัญญาที่มีการชำระหนี้ในอนาคตย่อมมีขอบเขตรวมถึงสัญญาที่มีการชำระค่าสินค้าและบริการล่วงหน้า ดังนั้นจึงสมควรศึกษาถึงกลไกของการคุ้มครองสัญญาที่มีการปฏิบัติการชำระหนี้ในอนาคตซึ่งอาจจะสามารถนำมาใช้แก่สัญญาที่มีการชำระราคาล่วงหน้าได้¹²⁹

ในขณะที่ตามนิยามของสัญญาที่กำหนดไว้ Business Practices and Consumer protection Act ของมลรัฐ British Columbia สัญญาจัดให้มีซึ่งบริการที่มีลักษณะต่อเนื่องคือสัญญาที่มีการปฏิบัติการชำระหนี้ในอนาคตที่มีการจัดให้ซึ่งบริการในลักษณะที่มีความต่อเนื่องตามที่มีกฎหมายลำดับรองบัญญัติ ซึ่งจะเห็นได้ว่าสัญญาจัดให้มีซึ่งบริการที่มีลักษณะต่อเนื่องจะต้องเป็นสัญญาซึ่งมีการปฏิบัติการชำระหนี้ในอนาคตแต่จะต้องเป็นการให้บริการอย่างต่อเนื่องตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรอง เช่นนั้นกลไกในการคุ้มครองสัญญาจัดให้มีซึ่งบริการที่มีลักษณะต่อเนื่องกันจึงเป็นกลไกที่สมควรที่จะได้รับการศึกษา เพื่อนำมาปรับใช้แก่การคุ้มครองสัญญาที่จัดให้มีบริการที่มีลักษณะต่อเนื่องโดยที่มีการชำระค่าบริการล่วงหน้าไปแล้วเช่นกัน¹³⁰

โดยที่ Business Practices and Consumer protection Act ของมลรัฐ British Columbia จะให้ความคุ้มครองแก่สัญญาซึ่งมีการปฏิบัติการชำระหนี้ในอนาคตซึ่งมีขอบเขตครอบคลุมสัญญาซื้อขายสินค้าและสัญญาที่จัดให้มีซึ่งการบริการทุกประเภทที่จะมีการปฏิบัติการชำระหนี้ในอนาคต แต่จะคุ้มครองสัญญาซึ่งมีการปฏิบัติการชำระหนี้ในอนาคตที่เป็นสัญญาจัดให้มี

¹²⁹ วีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 79.

¹³⁰ แหล่งเดิม.

ซึ่งบริการที่มีลักษณะต่อเนื่องในลักษณะที่สูงกว่าแต่ต้องเป็นสัญญาซึ่งมีการปฏิบัติการชำระหนี้ใน
อนาคตที่เข้าเงื่อนไขเท่านั้นที่ได้รับการคุ้มครองดังกล่าว

การคุ้มครองสัญญาทั้งสองประเภทตาม Business Practices and
Consumer Protection Act ของมลรัฐ British Columbia นั้น มีดังต่อไปนี้

(1) การคุ้มครองผู้บริโภคกรณีสัญญาที่มีการปฏิบัติการชำระหนี้ในอนาคต
(Future performance agreement)

บทบัญญัติดังกล่าวนี้ ได้สร้างกลไกในการคุ้มครองผู้บริโภคในสัญญาที่
มีการปฏิบัติการชำระหนี้ในอนาคต โดยสัญญาที่มีการปฏิบัติการชำระหนี้ในอนาคตตามกฎหมาย
ดังกล่าวมีความหมายถึงสัญญาระหว่างผู้ขายหรือผู้ประกอบการสำหรับการจัดให้ซึ่งสินค้าหรือ
บริการอันมีลักษณะที่ผู้ขายหรือผู้ประกอบการมิได้จัดให้ซึ่งสินค้าหรือบริการอย่างครบถ้วน หรือ
ผู้ซื้อหรือผู้บริโภคมิได้ชำระค่าสินค้าและบริการจนครบถ้วนขณะที่เข้าทำสัญญาหรือสัญญามีผล
บังคับใช้แม้แต่บางส่วน แต่บทบัญญัตินี้จะมิใช้บังคับแก่สัญญาที่มูลค่าของสินค้าบริการ
ทั้งหมดน้อยกว่าที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย สัญญา time share ธุรกิจบัตรเครดิตที่ใช้สำหรับชำระค่า
สินค้าและบริการสินค้าและบริการแทนเงินตราที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้า (prepaid purchase
card) และสัญญาที่มีการปฏิบัติการชำระหนี้ในอนาคตที่อื่นเป็นการให้บริการการจัดพิธีศพ¹³¹

โดยการคุ้มครองผู้บริโภคในสัญญาที่มีการชำระหนี้ในอนาคตตาม
Business Practices and Consumer Protection Act ของมลรัฐ British Columbia มีดังต่อไปนี้

ก. การคุ้มครองผู้บริโภคโดยการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับสัญญาให้ครบถ้วน

Business Practices and Consumer Protection Act ของมลรัฐ British
Columbia ได้กำหนดให้สัญญาซึ่งมีการปฏิบัติการชำระหนี้ในอนาคต จะต้องมีข้อมูลดังต่อไปนี้
ปรากฏอยู่ ได้แก่

ก) ชื่อของผู้ประกอบการ และชื่อที่ใช้ในการดำเนินกิจการหาก
ผู้ประกอบการมิได้ใช้ชื่อของตนในการดำเนินกิจการ¹³²

ข) ที่อยู่อันเป็นสถานประกอบการของผู้ประกอบการ

ค) หมายเลขโทรศัพท์ของผู้ประกอบการและหมายเลขโทรสารใน
กรณีที่มี

¹³¹ British Columbia Business Practices and Consumer Protection Act Section 17, 23 (1). อ้างถึงใน
ธีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 80.

¹³² Business Practices and Consumer Protection Act of the State of British Columbia Section 19 of
Part 4 of Chapter 2. อ้างถึงใน ธีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 80-81.

ง) วันที่ทำสัญญา

จ) รายละเอียดของสินค้าและบริการที่จะจัดให้มีตามสัญญา

ฉ) ราคาของสินค้าและบริการที่จะจัดให้มีตามสัญญา

ช) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ผู้บริโภคจะต้องจ่ายรวมถึงภาษีและค่าขนส่ง

ข) ในกรณีที่มีค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม ค่านายหน้า หรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ซึ่งอาจจะต้องชำระตามสัญญาซึ่งผู้ประกอบการไม่อาจคำนวณเป็นจำนวนได้อย่างสมเหตุสมผล จะต้องระบุถึงรายละเอียดของค่าใช้จ่ายเหล่านั้น

ฌ) รายละเอียดของเงื่อนไขของการชำระค่าสินค้าและบริการ

ญ) มูลค่าของสินค้าและบริการทั้งหมดตามสัญญาซึ่งรวมถึงมูลค่าของการให้สินเชื่อทั้งหมด (Cost of credit)

ฎ) รายละเอียดของสินค้าที่ในกรณีของสัญญาแลกเปลี่ยนและมูลค่าของสินค้าเป็นเงินดอลลาร์

ฏ) ถ้าหากผู้ประกอบการขยายเวลาให้สินเชื่อหรือจัดให้ซึ่งสินเชื่อจะต้องมีการให้รายละเอียดถึงการคิดดอกเบี้ยสำหรับเป็นประกันตามที่กำหนดไว้ใน Part 5 ของ Business Practices and Consumer Protection Act ของมลรัฐ British Columbia

ฐ) หนังสือแจ้งถึงสิทธิในการเลิกสัญญาของผู้บริโภคในแบบและตามวิธีการที่กฎหมายกำหนด

ฑ) ข้อห้าม ข้อจำกัดหรือข้อกำหนดหรือเงื่อนไขของสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้มีซึ่งสินค้าและบริการ

ฒ) ข้อมูลอื่นที่กฎหมายกำหนดให้มี

และนอกจากนี้แล้ว กฎหมายดังกล่าวยังกำหนดให้ในสัญญาต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับวันที่ที่มีการจัดให้มีซึ่งการบริการ วันที่ที่การการจัดให้มีซึ่งบริการจะสมบูรณ์ ในกรณีที่มีการแบ่งชำระค่าบริการเป็นงวดๆ จำนวนของค่าบริการที่จะต้องชำระในแต่ละครั้งด้วย ทั้งนี้ผู้ประกอบการมีหน้าที่จะต้องส่งมอบหนังสือสัญญาให้แก่ผู้บริโภคภายใน 15 วัน หลังจากวันที่มีการเข้าทำสัญญา¹³³

ข. การคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับเงื่อนไขในการลดราคา หรือการให้คืนราคา

¹³³ British Columbia Business Practices and Consumer Protection Act Section 23 (2), 23 (3). อ้างถึงใน วีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. หน้าเดิม.

British Columbia business Practices and Consumer Protection กำหนดให้สัญญาซึ่งมีการปฏิบัติการค้าระหัดในอนาคดไม่ผูกพันคู่กรณีหากเข้ากรณีหนึ่งกรณีใดดังต่อไปนี้ คือ กรณีแรกนั้นหากผู้จัดให้มีบริการให้หรือเสนอว่าจะคืนราคาบางส่วนในราคาที่ได้จ่ายไปแล้ว (rebate) การให้ส่วนลดหรือค่าตอบแทนอื่นๆ ต่อผู้บริโภคเพื่อตอบแทนผู้บริโภคในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับรายชื่อบุคคลที่สามารถกลายเป็นผู้ใช้บริการในอนาคตหรือช่วยเหลือผู้ประกอบการในการเข้าทำสัญญากับบุคคลอื่น หรือในกรณีที่สองคือการได้รับการให้ราคาคืนบางส่วนในราคาที่ได้จ่ายไปแล้ว (rebate) การให้ส่วนลดหรือค่าตอบแทนอื่นๆ ต่อผู้บริโภคมีเงื่อนไขเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของเหตุการณ์บางอย่างหลังจากที่ผู้บริโภคได้เข้าทำสัญญาแล้ว¹³⁴

ค. การคุ้มครองผู้บริโภคโดยการให้สิทธิผู้บริโภคบอกละเมิดสัญญา

British Columbia Business Practices and Consumer Protection กำหนดให้ผู้บริโภคมีสิทธิเลิกสัญญาซึ่งมีการปฏิบัติการค้าระหัดในอนาคตโดยการแจ้งถึงการเลิกสัญญาแก่ผู้ประกอบการโดยไม่เกิน 1 ปี หลังจากได้รับหนังสือสัญญาอีกฉบับที่ผู้ประกอบการต้องมอบให้ หากสัญญานั้นไม่ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้¹³⁵

โดยที่การเลิกสัญญาดังกล่าวนั้นผู้ซื้อจะต้องแจ้งการเลิกสัญญาแก่ผู้ขายโดยวิธีการใดๆ ที่ได้ที่ผู้ซื้อสามารถหากหลักฐานพิสูจน์ว่ามีการเลิกสัญญาและวันเวลาเฉพาะเจาะจงในการเลิกสัญญาดังกล่าว เช่นการแจ้งโดยผ่านไปรษณีย์ลงทะเบียน อีเมล การแจ้งด้วยตนเอง โทรสารโดยที่ไม่มีส่วนใดใน Business Practices and Consumer Protection Act ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าการแจ้งนั้นจะต้องกระทำเป็นหนังสือ แม้ผู้ซื้อควรจะใช้ความระมัดระวังโดยแจ้งเป็นหนังสือก็ตาม¹³⁶

(2) การคุ้มครองผู้บริโภคในสัญญาที่จัดให้มีการบริการในลักษณะต่อเนื่อง

Business Practices and Consumer Protection Act ของมลรัฐ British Columbia ได้ให้คำจำกัดความของสัญญาที่จัดให้มีการบริการในลักษณะต่อเนื่องไว้ว่าเป็นสัญญาที่มี

¹³⁴ British Columbia Business Practices and Consumer Protection Act Section 23(4) British Columbia Business Practices and Consumer Protection Act Section 23 (2), 23 (3). อ้างถึงใน ธีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 81-82.

¹³⁵ British Columbia Business Practices and Consumer Protection Act Section 23 (5). อ้างถึงใน ธีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 82.

¹³⁶ UNIVERSITY OF BRITISH COLUMBIA LAW STUDENTS LEGAL ADVICE MANUAL 32nd EDITION 2008-Chapter 9: Consumer Protection, Retrieved June 16 2009, from http://www.islap.bc.ca/UserFiles/File/9_ConsumerProtection.pdf. อ้างถึงใน ธีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. หน้า 82.

การปฏิบัติการชำระหนี้ในอนาคตที่มีการจัดให้ซึ่งบริการในลักษณะที่มีความต่อเนื่องตามที่มีกฎหมายลำดับรองบัญญัติ¹³⁷

ซึ่งการคุ้มครองผู้บริโภคในกรณีสัญญาที่จัดให้มีการบริการในลักษณะต่อเนื่องนี้ Business Practices and Consumer Protection Act ของมลรัฐ British Columbia ได้จำแนกออกเป็นสองส่วนคือวิธีการคุ้มครองโดยการกำหนดรายละเอียดที่ต้องมีในสัญญาตามข้อ 24 และสิทธิการเลิกสัญญาตามข้อ 25 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก. การคุ้มครองผู้บริโภคในกรณีสัญญาที่จัดให้ซึ่งบริการในลักษณะต่อเนื่องโดยการกำหนดรายละเอียดที่ต้องมีในสัญญาว่าต้องมีรายละเอียดดังนี้

ก) หากเป็นการให้บริการที่กำหนดระยะเวลาการให้บริการเป็นจำนวนชั่วโมง หรือจำนวนครั้ง ผู้ประกอบการจะต้องระบุระยะเวลาเป็นจำนวนเดือนที่ผู้ประกอบการจะคาดหมายได้อย่างสมเหตุสมผลว่าจะได้รับบริการครบถ้วน และระยะนั้นจะต้องไม่เกินกว่า 24 เดือน¹³⁸

ข) กำหนดให้สัญญาที่จัดให้ซึ่งบริการในลักษณะต่อเนื่องจะต้องมีกำหนดระยะเวลาไม่เกินกว่า 2 ปี โดยให้คำนวณถึงระยะเวลาอันผู้มีสิทธิที่จะเลือกที่จะต่อสัญญารวมเข้าไปด้วย แต่ก็มีข้อยกเว้นคือในกรณีที่ผู้บริโภคได้ให้ความยินยอมเป็นหนังสือเพื่อต่อสัญญาภายในหนึ่งเดือนหลังจากที่สัญญาฉบับเดิมได้สิ้นสุดบังคับ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาระยะเวลาดังกล่าว สัญญาที่จัดให้ซึ่งบริการในลักษณะต่อเนื่องทุกประเภท หากเป็นกรณีซึ่งมีสัญญาให้บริการมากกว่าหนึ่งสัญญาและเข้าเงื่อนไข 2 ข้อคือ ประการแรกมีผลบังคับระหว่างผู้ประกอบการและผู้บริโภคบุคคลเดียวกันและในระยะเวลาเดียวกันและประการที่สองคือจัดให้ซึ่งบริการชนิดเดียวกันหรือคล้ายกัน โดยไม่ต้องคำนึงว่าจะมีการให้บริการตามสัญญานั้นพร้อมกันหรือไม่ให้ถือว่าสัญญาเหล่านั้นมีเพียงสัญญาเดียว¹³⁹

หากมีการฝ่าฝืนกฎหมายโดยกำหนดระยะเวลาของสัญญาเกินไปกว่า 2 ปี สัญญาดังกล่าวนั้นจะไม่ผูกพันผู้บริโภคในส่วนของระยะเวลาที่เกินไปกว่า 2 ปี และผู้ประกอบการจะต้องส่งคืนค่าบริการที่ผู้บริโภคได้ชำระไปในส่วนของระยะเวลาที่เกินกว่า 2 ปี ให้แก่ผู้บริโภคภายใน 15 วันหลังจากได้รับการร้องขอจากผู้บริโภค ซึ่งถ้าหากว่าผู้ประกอบการไม่คืนค่าบริการดังกล่าว ผู้บริโภคสามารถเรียกคืนค่าบริการสำหรับช่วงเวลาที่เกินไปกว่า 2 ปี ในฐานะ

¹³⁷ อ้างถึงใน ธีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 82.

¹³⁸ British Columbia Business Practices and Consumer Protection Act Section 24 (1), 24 (2).

อ้างถึงใน ธีระรัตน์ จีระวัฒนา และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 83.

¹³⁹ แหล่งเดิม.

หนี้ที่ถึงกำหนดแล้ว (Debt due)¹⁴⁰ และหากผู้บริโภคทำการฟ้องร้องเพื่อเรียกเงินจำนวนดังกล่าวคืน ศาลจะต้องพิพากษาให้ผู้ประกอบการชำระหนี้แก่ผู้บริโภคเป็นจำนวน 3 เท่าของค่าบริการที่ต้องคืน¹⁴¹

ข. การคุ้มครองผู้บริโภคในกรณีสัญญาที่จัดให้มีซึ่งบริการในลักษณะต่อเนื่องโดยการให้สิทธิในการเลิกสัญญา

British Columbia Business Practices and Consumer Protection Act กำหนดให้ผู้บริโภคมียุติสัญญาที่จัดให้มีซึ่งบริการในลักษณะต่อเนื่องได้ โดยต้องทำเป็นหนังสือแจ้งแก่ผู้ประกอบการภายใน 10 วัน หลังจากที่ได้รับหนังสือสัญญา¹⁴² และเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วผู้บริโภคมีสิทธิเลิกสัญญาที่จัดให้มีซึ่งบริการในลักษณะต่อเนื่องโดยส่งหนังสือแจ้งถึงการเลิกสัญญาและเหตุผลสำหรับการเลิกสัญญาแก่ผู้ประกอบการในระยะเวลาใดก็ได้หากมีการเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงในสาระสำคัญ (material change) ซึ่งอาจจะเป็นข้อเท็จจริงในสาระสำคัญของฝ่ายผู้บริโภคหรือในบริการที่จัดให้โดยผู้ประกอบการก็ได้¹⁴³ โดยการเปลี่ยนแปลงในข้อเท็จจริงในสาระสำคัญ (material change) นี้ ของฝ่ายผู้บริโภคให้หมายถึงเหตุดังต่อไปนี้

ก. ความตายของผู้บริโภค¹⁴⁴

ข. ความพิการทางกายภาพความพิการต่อไปเป็นการไม่สมเหตุผล เนื่องจากด้วยเหตุผลทางด้านสุขภาพร่างกายจะก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของผู้บริโภค

ค. การย้ายถิ่นที่อยู่ของผู้บริโภคขณะที่มีระยะเวลาตามสัญญาเหลืออยู่ อันทำให้ระยะทางระหว่างที่อยู่ของผู้บริโภคและสถานประกอบการของผู้ประกอบการอยู่ห่างมากขึ้นกว่าระยะทางเดิมที่เข้าทำสัญญา 30 กิโลเมตร ขึ้นไป เว้นแต่ผู้ประกอบการจะจัดให้ผู้ใช้บริการเข้ารับบริการที่สามารถแทนกันได้โดยสถานที่ให้บริการต้องตั้งอยู่ไม่ห่างกว่า 30 กิโลเมตร จากถิ่นที่อยู่ใหม่ของผู้บริโภค

ส่วนการเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงในสาระสำคัญ (Material change) ในบริการที่จัดให้โดยผู้ประกอบการให้หมายถึงกรณีดังต่อไปนี้

¹⁴⁰ แหล่งเดิม.

¹⁴¹ แหล่งเดิม.

¹⁴² แหล่งเดิม.

¹⁴³ แหล่งเดิม.

¹⁴⁴ แหล่งเดิม.

ง. ด้วยเหตุว่าการให้บริการนั้นไม่อาจทำได้เสร็จสิ้นอันเป็นเหตุจากความผิดของผู้ประกอบการทั้งหมดหรือบางส่วนหรือในกรณีที่ผู้ประกอบการไม่อาจจัดให้ซึ่งบริการอย่างถูกต้องภายในระยะเวลาๆ เวลาตามสัญญา¹⁴⁵

จ. เมื่อไม่มีการจัดให้ซึ่งบริการได้หรือไม่อาจให้บริการที่ถูกต้องตามสัญญาเนื่องด้วยผู้บริการเลิกประกอบการหรือการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญของการให้บริการ

ฉ. การย้ายสถานประกอบการของผู้ประกอบการขณะที่มีระยะเวลาตามสัญญาเหลืออยู่อันทำให้ระยะทางระหว่างที่อยู่ของผู้บริโภคและสถานประกอบการของผู้ประกอบการอยู่ห่างมากขึ้นกว่าระยะทางเดิมขณะที่เข้าทำสัญญา 30 กิโลเมตรขึ้นไป เว้นแต่ผู้ประกอบการจะจัดให้ผู้ให้บริการเข้ารับบริการที่สามารถแทนกันได้โดยสถานที่ให้บริการตั้งอยู่ไม่ห่างกว่า 30 กิโลเมตร จากถิ่นที่อยู่ใหม่ของผู้บริโภค

โดยทางฝ่ายผู้ประกอบการจะต้องส่งคืนเงินค่าบริการให้แก่ผู้บริโภคภายใน 15 วันนับจากได้รับหนังสือบอกกล่าวการเลิกสัญญา โดยในการคำนวณค่าบริการที่ต้องคืนในกรณีที่เลิกสัญญาเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงในสาระสำคัญ (Material change) ในส่วนของผู้บริโภคให้จ่ายส่วนของค่าบริการที่ได้จ่ายไปตามสัญญาโดยคำนวณตามวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายโดยหักค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการ และหากเป็นกรณีเลิกสัญญาที่เลิกสัญญาเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงในสาระสำคัญ (Material change) ในบริการที่จัดให้โดยผู้ประกอบการให้จ่ายคืนส่วนของค่าบริการที่ได้จ่ายไปตามสัญญาโดยคำนวณตามวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และจะต้องคืนตราสารเปลี่ยนมือที่ได้รับจากผู้บริโภคอันเหตุที่เกี่ยวข้องกับสัญญาภายใน 30 หลังจากที่ได้รับหนังสือแจ้งการยกเลิกสัญญา¹⁴⁶

¹⁴⁵ แหล่งเดิม.

¹⁴⁶ British Columbia Business Practices and Consumer Protection Act Section 25 (4), 25 (6).